

47 notícies sobre l'argenter Domingo Bernat (i una sobre Antoni Ferrús)

JACOBO VIDAL FRANQUET

Universitat de Barcelona/IRCV

RESUM

Edició de documents relatiu a l'activitat dels orfebres de Tortosa Domingo Bernat (1500-1520) i Antoni Ferrús (1522).

Paraules clau: Tortosa, Domingo Bernat, Antoni Ferrús, Art gòtic, Renaixement, Història de l'Art, Argenteria, Orfebreria

RESUMEN

Edición de documentos relativos a la actividad de los orfebres de Tortosa Domingo Bernat (1500-1520) y Antoni Ferrús (1522).

Palabras clave: Tortosa, Domingo Bernat, Antoni Ferrús, Arte gótico, Renacimiento, Historia del Arte, Platería, Orfebrería

ABSTRACT

Documentary edition relating to the activity of Domingo Bernat (1500-1520) and Antoni Ferrús (1522), goldsmith's masters from Tortosa.

Keywords: Tortosa, Domingo Bernat, Antoni Ferrús, Gothic Art, Renaissance, Art History, Goldsmiths

* Proyecto de recerca "Barcelona en el contexte del gòtic meridional: arquitectura y ornamentación", PGC2018-094265-B-I00 (MCIU/AEI/FEDER,UE).

En diversos estudis de la primera dècada d'aquest segle es va donar a conèixer l'activitat d'una àmplia sèrie d'argenters que van treballar a la ciutat de Tortosa entre el tres-cents i el cinc-cents.¹ En la línia d'altres aportacions sobre el desenvolupament artístic i constructiu del sud de Catalunya al final de l'edat mitjana, l'objectiu d'aquest text és publicar algunes de les notícies que van fer possibles aquelles contribucions, en aquest cas les que es relacionen amb Domingo Bernat, un mestre que va romandre operatiu, d'acord amb la documentació coneguda fins ara, durant els primers vint anys de la setzena centúria. Així mateix, per maximitzar les possibilitats del magnífic instrument que suposa la secció "Documents" de la revista *Recerca*, aprofitarem l'avinentsa per editar l'inventari dels béns d'un altre orfebre que hi està relacionat, Antoni Ferrús. Abans, bastarà una petita introducció.

Un mestre al servei de l'administració

El mes d'octubre de l'any 1500 Domingo Bernat ja devia ser un argenter ben establert i considerat a Tortosa: en aquesta data apareix per primer cop en els registres documentals del Consell i consta que ocupava un càrrec a la institució, concretament el de pesador de les monedes. L'ofici existia en diversos centres urbans de la Corona d'Aragó i derivava de la necessitat de garantir el pes correcte de les monedes, d'acord amb els pesals, uns "instruments específics, fets exclusivament amb aquesta finalitat", com explica Miquel Crusafont.²

(fig. 1)

En aquest sentit –ja que de vegades s'ha afirmat el contrari–, són molt interessants unes notícies (doc. 46-47) (fig. 1) segons les quals aquests pesos no eren propietat dels argenters que s'ocupaven de pesar les monedes, sinó que els adquiria una institució –en aquest cas, el Consell de Tortosa– i els lliurava en comanda a la persona encarregada d'exercir oficialment de pesador. Quan aquesta funció pública canviava de mans, els

1 J. Vidal, "Contribució a l'estudi de l'argenteria medieval a la ciutat de Tortosa"; J. Vidal, "Assaig de panorama de les arts a la Tortosa del Renaixement", p. 236-254; J. Vidal, "Un cens dels argenters del Consell de Tortosa". Vegeu també la síntesi plantejada a J. Vidal, "El centre argenter de Tortosa a la baixa edat mitjana".

2 M. Crusafont, *Pesals monetaris de la Corona catalanoaragonesa*, p. 21.

(fig. 2)

objectes que hi estaven relacionats eren transferits al professional que se n'ocuparia de nou.³ Això no vol dir, és clar, que argenters, canviadors o mercaders –entre altres– no tinguessin balances per a pesar moneda: a Tortosa és el cas ben documentat, per exemple, del mercader Pere Sala i també el dels dos argenters dels quals transcrivim l'inventari.⁴

Una altra funció pública que va exercir Domingo Bernat a favor de la Universitat tortosina a partir del 1500 va ser la de marcadore de l'argent. És a dir, es va encarregar de comprovar que les peces fabricades a la ciutat complien la llei de la plata; un cop feta la verificació, el mestre havia de marcar-les amb el punxó de Tortosa, que tenia dues formes derivades del topònim llatí de la ciutat: DER i DER/TUA (fig. 2). Durant el segle XV aquests punxons havien estat custodiats pels anomenats “tenidors” o “regidors” del marc de l'argent, i precisament des del 1500 es van desar a l'arxiu de la Casa de la Ciutat, sota control del notari de la sala i dels verguers, però almenys des del 1448 l'examen de les peces i l'acte de punxonar el duien a terme els artífexs especialitzats en el treball amb l'or, l'argent i les pedres precioses que hi havia al municipi. De fet, al llarg del cinc-cents els argenters tortosins van acabar exercint el càrrec “per turno”, com diu es diu als establiments de la confraria, redactats el 1586.⁵

A banda d'aquestes tasques de control –del pes de la moneda i de la llei de l'argent–, Domingo Bernat va dur a terme altres feines vinculades als metalls preciosos per encàrrec del Consell i, com és lògic, també d'altres institucions i clients del territori ebrenc, començant pel Capítol de la seu, en aquest cas sembla que sense haver ocupat mai un lloc específic aprovat en sessió plenària. Potser val la pena que insistim un poc més

3 J. Vidal, “Contribució a l'estudi de l'argenteria medieval a la ciutat de Tortosa”, p. 106-107.

4 ACBEB, Inventari dels béns d'en Pere Sala, f. 4v, 6r.

5 Sobre el cas de Tortosa vegeu J. Vidal, “Contribució a l'estudi de l'argenteria medieval a la ciutat de Tortosa”, p. 100-105. Els establiments dels argenters tortosins són publicats a J. Vidal, “Assaig de panorama de les arts a la Tortosa del Renaixement”. Es pot trobar una visió general d'àmbit català sobre el marcatge a N. de Dalmasas, “Els centres de producció”, p. 35-36.

en aquest assumpte, exemplificant-ho amb un altre ofici artístic, ja que el cas dels pintors és més ben conegut.

Des del 1394 el Consell de Tortosa va disposar del càrrec de “pintor de la ciutat”, que també existia o va existir en altres poblacions, encara que no va tenir a tot arreu –ni en totes les cronologies– les mateixes atribucions. Aquest mestre, doncs, no era necessàriament –de fet, no ho era habitualment– un reputat especialista en pintura figurativa, que és el que ha tendit a valorar la historiografia quan ha estudiat l’art del passat, sinó un professional capaç de dur a terme les tasques de manteniment d’objectes –sobretot els entremesos del Corpus–, decoració d’espais i participació en la parafernàlia de les processons cíviques i religioses que tenien lloc al terme general, tasques necessàries per a la bona imatge de la ciutat. Com és lògic, professionals d’aquestes característiques també van ser contractats per a servir la monarquia o els capítols catedralicis, cosa que no exclou que en determinades ocasions el pintor de la ciutat, del Capítol o del rei pogués ser un reputat retaulista o, fins i tot, un miniaturista.⁶

Doncs bé, la Corona, els capítols catedralicis i els consells ciutadans també podien disposar de càrrecs similars per tenir cura dels vestits, dels tapissos i de l’orfebreria d’aparat. Per aquesta raó van existir els càrrecs d’argenter del rei, de la reina o del Capítol, per això alguns mestres de draps de ras van estar a sou de la monarquia o dels consells i els brodadors i les brodadores es troben habitualment entre els oficials de la Corona ... Malgrat que en el cas de la institució municipal de Tortosa no es van arribar a crear els càrrecs d’argenter o brodador del municipi –cal estudiar detingudament aquesta qüestió pel que fa a la catedral–, tant el Consell com el Capítol van tenir a sou professionals que s’encarregaven de mantenir en bones condicions –és a dir: sencers, nets i lluents, “en condret”– els calzes i les patenes que s’usaven per dir missa, els vestits dels oficiants, les banderes i els penons que donaven sentit i color i els instruments que sonoritzaven les desfilades i entrades reials o altres esdeveniments importants... Aquests artífexs fins i tot podien arribar a fabricar ells mateixos els objectes necessaris per a garantir el funcionament de l’administració i la seva bona imatge pública, des dels punxons de l’argent i les vergues dels massers, fins als claus de les cobertes dels llibres, els segells del municipi o els regals que es feien els dies de fira

⁶ Per al cas del pintor de la ciutat a Tortosa i a Barcelona, vegeu J. Vidal, *El pintor de la ciutat*; J. Vidal, “Brandons, llibres, entremesos i altres arreus”, amb diversa bibliografia sobre el tema. Vegeu també la nota següent.

als guanyadors del joc de la ballesta —o, arribat el temps de les armes de fet, de l'arcabús—: és a dir, copes, plats, culleretes de plata, etc.⁷

Durant el primer quart del segle XVI Domingo Bernat va ser un dels argenters que a Tortosa van jugar aquest paper. El fet d'exercir de marcadore de l'argent i de pesador de les monedes segurament el va portar a gaudir de la confiança dels procuradors, paers i consellers de la ciutat i, en conseqüència, a fer-se càrrec dels petits treballs generats pel funcionament diari de la institució. D'aquesta manera, va reparar el calze de la capella municipal en diverses ocasions entre el 1502 i el 1516 (doc. 4, 32, 41), va fer objectes per a regalar al vencedor del joc de la ballesta a les festes del 1515 (doc. 37), va confeccionar unes masses o vergues per als massers o verguers del Consell entre 1515 i 1516 (doc. 39-41) i es va encarregar de la factura d'uns canelobres el 1516 (doc. 42).⁸

Així mateix, els llibres de tresoreria de la catedral de Tortosa indiquen que en alguna ocasió, tot i que fins a on sabem mai no va exercir com a argenter del Capítol, va rebre pagaments per mantenir en bones condicions els objectes de la sagristia o per haver dut a terme altres feines per a la seu, tasques que compartia amb altres professionals presents al territori, entre els quals destaca Salvador Castelló, a qui es pot considerar conservador —oficial o oficiós, aquest extrem caldria establir-lo amb precisió— dels objectes d'argent de la sagristia durant les primeres dècades del segle XVI. Quant a Bernat, consta que l'any 1506 va adobar i daurar la creu major de la catedral, una obra desapareguda però ben descrita en els inventaris d'època medieval i moderna.⁹

Notes sobre activitat professional i vida privada

De fet, Domingo Bernat devia ser un orfebre hàbil, que comptava amb el respecte dels millors especialistes en altres oficis artístics entre els que hi havia actius a la ciutat. D'aquesta manera, el juliol del 1510 va dictar una sentència arbitral juntament amb el remarcable escultor Jaume Vicent i el pintor Garcia Gener (doc. 26). Per desgràcia, el document

7 Com diem, molts cops els "pintors del rei" o "del Capítol" no eren artistes figuratius, sinó decoradors que tenien cura de la vaixel·la, les selles, els penons i les banderes, etc., cosa que també succeïa amb els argenters o els brodadors. La bibliografia sobre aquest tema comença a ser extensa, tot i que dispersa. Vegeu, entre altres, J. Yarza, "Artista-Artesano en el Gòtic Catalán"; Barral, X. (ed.), *Artistes, artisans*; M. Framis, Ll. Tolosa, "Pintors medievals a la cort reial"; J. Domenge, "Servar un patrimoni"; J. Molina, "Gli artisti del re"; J. Molina, "Al voltant de Jaume Huguet", p. 125-126; M. Miquel, *Retablos, prestigio y dinero*, p. 69-78; M. Tomasi, "Artistes de cour en France"; J. Vidal, "La cámara real de María de Castilla".

8 J. Vidal, "Assaig de panorama de les arts a la Tortosa del Renaixement", p. 240.

9 La primera descripció coneguda es troba a Arxiu Capitular de Tortosa, Inventari de sagristia (1420), f. 61r: "Primerament, una creu d'argent, de pes de quaranta marchs e sis onzes, ab la ymatge del Crucifix e de Santa Maria e de Sent Johan, ab la Resurrecció, ab dos los ladres de la una part, e de la altra part la Verge Maria e los quatre evangelistes, ab son bordó de fust sobre daurat". Sobre el tresor medieval de la seu, vegeu J. Domenge, J. Vidal, "El tresor medieval"; J. Vidal, "Relíquies, béns, joyes, robes, argent, perles precioses". Les notícies sobre Bernat apareixen a BC, Ms. 4341, f. 156v-157r, 164v-165r, 279v-280r.

que contenia el desenvolupament del judici, amb tots els seus detalls, es trobava en un paper a les guardes del protocol on hi ha la notícia i, a causa d'això, avui està extraviat, si no és que s'ha destruït per a sempre.¹⁰ Tanmateix, la seva participació en aquest afer, juntament amb dos dels artistes més destacats del moment en el context ebrenc, mostra que el seu criteri gaudia de crèdit.¹¹ Com és lògic, doncs, a banda dels treballs de control, manteniment i restauració, encomanats pel Consell o pel Capítol, l'orfebre també va executar obres de més relleu, com per exemple una creu de sis marcs de pes per a l'església parroquial d'Aldover, encomanada el 1510 pels marmessors de Bàrbara Riba, peça que havia de ser feta segons una mostra dibuixada pel mateix mestre, que l'havia presentada als seus clients davant l'ardiaca major, Esteve de Garret, i havia estat obligat a afegir-hi una "ralanternam", és a dir, un pom o magolla (doc. 24).¹²

Fins ara es desconeix el lloc i la data del seu naixement, potser esdevingut a la ciutat de l'Ebre al darrer terç del segle XV. En tot cas, tenia diversa família a Tortosa. Pere Ferrer, pescador i nebot seu, el va fer hereu universal dels seus béns; el mateix document que aporta aquesta notícia vincula l'argenter amb un altre nebot, el frare Francesc Talarn, "sacrarum litterarum proffessori ordinis Sancti Francisci", que professava al convent tortosí (doc. 18). Amb tot, sembla que tenia contacte professional amb l'exterior i un altre document el relaciona amb els orfebres valencians Bernat Joan Sentina i Joan Sunyer (doc. 19).

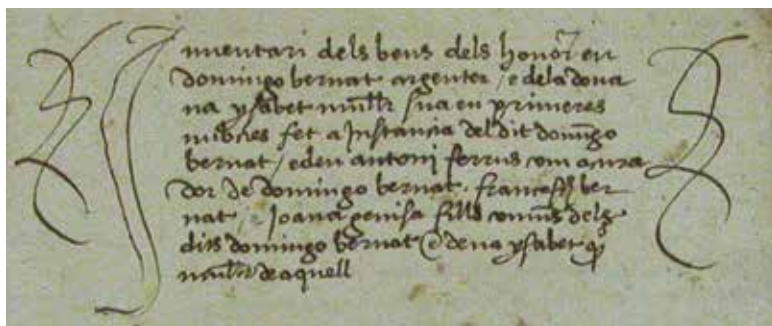
L'any 1506 Domingo Bernat era prou gran per ser pare de tres fills i vidu d'Isabel Mulet, la seva esposa en primeres núpcies. Ella era oriünda d'Ulldecona i havia aportat al matrimoni diverses possessions situades en aquella vila. Un cop traspassada, l'argenter va acordar matrimoni amb na Ofresina, també vídua, en el seu cas del boter Bartomeu Escolà. Ofresina contribuïa a les economies del nou enllaç amb seixanta-quatre lliures i un habitatge al costat de la llotja tortosina; a més, la família augmentava amb un fill menor d'edat, Miquel Escolà, que l'orfebre Bernat es comprometia a criar –alimentar, calçar i vestir– durant vuit anys, és a dir, fins al 1514 (doc. 12).

De la banda de l'argenter, i per tal que aquesta unió no fos lesiva per als interessos dels fills de la seva primera unió, es va aixecar inventari de l'habitatge d'en Domingo i na Isabel, a instàncies del mestre i de n'Antoni Ferrús, també argenter, que actuava com a curador de "Domingo Bernat, Francesch Bernat e Joana Genisa" (fig. 3). La casa estava molt ben situada, ja que es trobava al carrer de la Cruera, rere les "presons

10 J. Vidal, "Assaig de panorama de les arts a la Tortosa del Renaixement", p. 241. Sobre Vicent, vegeu F. Iborra, "Jaume Vicent". Sobre Gener, H. Muñoz, "Garcia Gener".

11 Sobre les visures, encara que l'estudi se centra especialment en les arquitectòniques, vegeu J. Domenge, J. Vidal, "A coneixença de mestres experts".

12 J. Vidal, "Assaig de panorama de les arts a la Tortosa del Renaixement", p. 241.

(fig. 3)

comunes”, és a dir, al costat de la Cort del Veguer, prop la Casa de la Ciutat, a tocar del palau del bisbe i la catedral, en contacte amb al carrer que connectava el nucli emmurallat amb el Pont de Barques sobre l’Ebre: es trobava, doncs, al bell mig de la diagonal del poder de la Tortosa medieval (doc.13).

Lògicament, entre els béns que es trobaven a l’immoble es llisten diversos estris i productes vinculats a l’ofici del mestre, sobretot a l’entrada, on –com era habitual– en Bernat hi devia tenir el seu obrador. Però donada la naturalesa de l’inventari, que no és una típica escriptura *postmortem*, és probable que no s’esmentin tots els objectes relacionats amb les tasques de l’orfebre que hi havia normalment a l’habitatge. Així, a excepció d’unes poques joies –arracades i anells–, pedres precioses i semiprecioses –turqueses, granats, perles– i alguns elements per confeccionar corretges –“un parxe de grana”–, no s’hi troben obres acabades o en procés d’execució, ni tampoc hi ha llibres de mostres o dissenys, ni estampes, models de cera o motlles vinculats a l’ofici. Entre els atuellés sí que hi ha, en canvi, tenalles, martells, encluses, tasos, tisores, balances, un balançó per emblanquir l’argent i unes rielleres per buidar-lo... o una pastera de daurar, però ni tan sols s’hi anota “una banqua redona de fer fahena”, ni l’habitual calaix per a les ferramentes o algun moble d’aquest estil. Tant aquests elements de treball com les mostres i les obres acabades o per acabar acostumen a ser presents en els llibres de comptes, inventaris i encants dels argenters de la Corona dels segles XIV, XV i XVI, i queden ben reflectits en la iconografia (fig. 4-5).¹³

És significativa la diferència entre aquest inventari i el del també orfebre de Tortosa Antoni Ferrús, redactat l’agost del 1522, en aquesta ocasió

13 La “banqua redona” apareix a l’inventari del brodador Cristòfol Costa, juntament amb obres en execució, llibres de mostres i diverses eines de l’ofici (J. Vidal, “Assaig de panorama de les arts a la Tortosa del Renaixement”, p. 230). Quant als documents que ens permeten conèixer el funcionament dels tallers dels argenters de l’àrea de cultura catalana als segles XIV-XVI, vegeu, entre altres, F. Español “El taller de un orfebre medieval”; N. de Dalmasas, *Orfebreria catalana medieval*, pàssim; I. de la Fuente, “El proveïment d’un argenter barceloní”; I. de la Fuente, “La producció d’un argenter barceloní”; M. Mirambell, “El taller d’un argenter vigatà”; M. Torras, “Bartomeu Ramon”.

a instàncies de la vídua del mestre (doc. 48).¹⁴ Val a dir que ambdós personatges es coneixien íntimament, ja que –com acabem de dir– Ferrús va actuar com a curador dels fills d'en Bernat, en el moment en què l'argenter va contreure segones núpcies. Pel que fa a en Ferrús, habitava amb la seva esposa, Caterina, en una casa al carrer dels Canvis, novament al centre neuràlgic de la Tortosa medieval i moderna, molt a prop d'on vivia en Bernat.

Tant a la botiga com en diverses de les cambres de l'immoble, Ferrús hi tenia estris, eines i objectes que ens ajuden a entendre moltes de les característiques del seu treball. Podem deduir, per exemple, que una part significativa del seu negoci es desenvolupava al marge de l'argenteria, ja que a la descripció dels seus béns hi abunden els fils “de diverses

(fig. 4)

(fig. 5)

colors”, solts i en cabdells, els estams, les vetes i les peces de diverses teles, les agulles de cosir, unes “çabatetes de colors, hobra de Barcelona” o un miler d'alenes de sabater, així com espècies, productes químics, herbes medicinals o objectes vinculats a l'escriptura i a la lectura, entre altres “quaranta-nou olletes per a escriure”, “quatre dotzenes de plomes de scriure” o fins i tot unes “horettes”, dos setsams –és a dir, fulletons amb els salms penitencials– i unes ulleres amb el seu estoig. A més, a banda d'aquest aspecte comercial –de botiguer/mercadèr–, és ben probable que part de l'activitat argèntica d'en Ferrús es desenvolupés en paral·lel a la feina dels sastres, els brodadors i els sabaters de la ciutat, ja que en llegir l'inventari veiem que a casa seva també hi abundaven les sivelles, els cordons i les corretges, i que hi tenia bosses de dona fetes amb cuir blanc ...

¹⁴ El mestre és documentat entre 1499 i 1522, gairebé en un paral·lel perfecte amb Domingo Bernat (J. Vidal, “Assaig de panorama de les arts a la Tortosa del Renaixement”, p. 236).

Més propers als objectes que solen protagonitzar la descripció dels tallers dels orfèvres, s'esmenten dagues, espases –algunes guarnides, altres per guarnir–, punyals i beines d'arma blanca. Com és lògic, al registre dels seus béns tampoc no hi manquen el tas i les manxes d'argenter, els martells i les tisores, les tenalles i les encluses, els embotidors i el compàs, el torn i les mordaces ... És significativa l'existència d'un caixó “en lo qual dit Ferrús, quòndam, hobrava, en lo qual ha quatre pasteres ab sa tanca o clau, dins lo qual foren atrobades molts patrons e formes per a dit son offici”. En un altre punt de la casa s'anota l'existència d'una estampa d'un àngel, “molles de stampes de corretges, de coure”, un llibre de mostres i motlles de cera dels evangelistes, estampes de medalles de coure, així com “moltes coses per a smaltar” i altres objectes i utensilis “satisfents a l'offici del dit defunt”.

Al caixó en què obrava, ara esmentat, també hi havia arracades, fulla “per a metre davall les pedres dels anells”, anells amb pedres i sense, “quatre creus e dos agnus de argent, daurats”, branques de corall i vergues d'argent “retortes”. Una altra caixeta contenia un joiell “de or, en què stà sanct Joan, ab ses perles”. Es llisten, així mateix, patenes d'or i de nacre, objectes d'atzabeja guarnits amb or o argent, una medalla d'or esmaltada amb la figura de sant Joan i moltes pedres: diamants, turqueses, robins, jacints, granats i pedres de vidre. El contingut de l'edifici inclou vuit imatges d'argent de la Verge Maria de Montserrat i un joiell d'argent sobredaurat amb uns granets d'esmalt blanc, mostra d'una moda de vers el 1400 que es reprenia amb força al cinc-cents.¹⁵ L'inventari és, doncs, tan complet i interessant que val la pena editar-lo al final d'aquest recull dedicat a estudiar la figura d'un altre mestre. En llegir-lo, però, caldrà tenir en compte l'evident i àmplia dedicació d'Antoni Ferrús al comerç: malgrat que del text s'infereix clarament que treballava amb matèries precioses, això no vol dir necessàriament que totes les peces que hi surten esmentades siguin produccions del seu taller. Algunes podrien haver estat adquirides en el mercat –qui sap si a Barcelona, on en Ferrús també hi tenia casa– i després posades a la venda a la ciutat de l'Ebre.

Per acabar, tornem un moment amb el mestre que és l'objectiu d'aquest article: Domingo Bernat. Segons demostra la documentació, va ser un orfebre ben establert a la Tortosa de l'inici de l'època moderna. Tot i que, fins al moment, no es coneix cap de les seves obres, la producció conservada d'aquests anys que es pot vincular al centre argenter tortosí ens ha de fer pensar que treballava d'acord amb les formes de la tradició gòtica, potser amb l'afegit epidèrmic d'elements de la nova estètica romana, que començava a treure el cap just en el període de la seva

¹⁵ Sobre aquesta qüestió vegeu J. Domenge, “Los esmaltes sur-ronde-bosse en los reinos hispánicos”.

activitat. Les fonts escrites que han estat desenterrades fins al moment el mostren com un professional valorat per les autoritats del baix Ebre, tant les eclesiàstiques com, sobretot, les civils, per a les quals va treballar invariablement durant vint anys.

D'altra banda, el poc que a hores d'ara han ofert els documents noterials, també indica que el seu obrador va participar –i cal suposar que de forma activa– en el vestiment litúrgic de les esglésies, en l'ornament de les llars i en l'abillament personal dels habitants de la comarca i de la ciutat de Tortosa, la qual, com recordava Cristòfol Despuig pels volts del 1557, va viure un intens procés de “millora” durant la primera meitat del segle XVI, revifada que va incloure “los usos dels ciutadans”, els quals van decorar llurs cases amb molta tapisseria, “adreços de llits i de plata”.¹⁶

A partir de la base que donen les referències conegudes, doncs, caldrà seguir explorant les riques fonts documentals del territori per mirar d'establir amb precisió el funcionament, la cronologia i la jerarquia professional del centre argenter de la capital de l'Ebre català, així com el lloc que hi va ocupar aquest mestre, en Domingo Bernat.

16 C. Despuig, *Los col-loquis*, p. 109. Despuig, de fet, parla del segon quart o el terç central de la centúria, que és l'època en què escriu. Però podem fer extensiu aquest “millorament” a tota la primera meitat de segle.

Bibliografia

- Barral, X. (ed.), *Artistes, artisans et production artistiques au Moyen-Age*, 3 vol., Picard, Paris, 1986-1990.
- Crusafont, M., *Pesals monetaris de la Corona catalanoaragonesa*, IEC, Barcelona, 1999.
- Dalmases, N. de, *Orfebreria catalana medieval: Barcelona 1300-1500 (Aproximació a l'estudi)*, 2 vol., IEC, Barcelona, 1992.
- Dalmases, N. de, "Els centres de producció", *Arts de l'objecte. L'art gòtic a Catalunya*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 2008, p. 33-50.
- Despuig, C., *Los coloquios de la insigne ciudad de Tortosa*, ed. d'E. Querol i J. Solervicens, PAMSA, Barcelona, 2011.
- Domenge, J., "Los esmaltes sur-ronde-bosse en los reinos hispánicos, ca. 1400: exordio para un corpus", *Annali della Scuola Normale Superiore di Pisa*, IV/15, 2002, p. 89-134.
- Domenge, J.; Vidal, J., "El tresor medieval de la Seu de Tortosa", *Art i cultura. Història de les Terres de l'Ebre*, 5, URV, Tarragona, 2010, p. 118-129.
- Domenge, J., Vidal, J., "A coneixença de mestres experts. Les visures de l'obra gòtica a través de la documentació catalana", *Visurar l'arquitectura gòtica: inspeccions, consells i reunions de mestres d'obra (s. XIV-XVIII)*, Caracol, Palerm, 2017, p. 9-74.
- Español, F., "El taller de un orfebre medieval a través del inventario de sus bienes", *Tipologías, talleres y punzones de la orfebrería española. Actas IV Congreso Nacional de Historia del Arte*, CEHA, Saragossa, 1984, p. 107-129.
- Framis, M., Tolosa, Ll., "Pintors medievals a la cort reial de València", *El poder real en la Corona de Aragón (Siglos XIV-XVI). XV Congreso de Historia de la Corona de Aragón*, 1/5, Gobierno de Aragón, Saragossa, 1996, p. 423-435.
- Fuente, I. de la, "El proveïment d'un argenter barceloní a mitjan segle XV", *Estudis històrics i documents dels Arxius de Protocols*, 15, 1997, p. 93-125.
- Fuente, I. de la, "La producció d'un argenter barceloní a través del seu llibre de comptabilitat: Miquel Bofill (1450-1460)", *D'Art*, 23, 1997, p. 207-229.
- Iborra, F., "Jaume Vicent: un escultor singular en la encrucijada de dos siglos", *Archivo de Arte Valenciano*, 100, 2019, p. 43-56.
- Izquierdo, E., *Edició crítica dels capítols 1-100 del llibre de les dones de Francesc Eiximenis: estudi codicològic, estudi ecdòtic i estudi històric*, tesi doctoral, Universitat de Girona, 2018.
- Miquel, M., *Retablos, prestigio y dinero. Talleres y mercado de pintura en la Valencia del gótico internacional*, PUV, València, 2008.

- Mirambell, M., "El taller d'un argenter vigatà cinccentista. Inventari dels béns de Pere Navarro (†1548)", *AUSA*, XIX/144, 2000, p. 19-34.
- Molina, J., "Gli artisti del re nel Trecento aragonese", *Annali della Scuola Normale Superiore di Pisa*, IV/16, 2003, p. 193-213.
- Molina, J., "Al voltant de Jaume Huguet", *Pintura*, III. *Darreres manifestacions. L'art gòtic a Catalunya*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 2006, p. 122-146.
- Muñoz, H., "Garcia Gener: un pintor de Tortosa del primer Renaixement", *BSCC*, 91, 2015, p. 325-344.
- Muñoz, H., *Les arts decoratives del Renaixement a Tortosa (1500-1630). Fonts documentals*, L'autor, Tortosa, 2019.
- Tomasi, M., "Artistes de cour en France autour de 1400: institutions, formules et réalités", *Opera. Nomina. Historiae*, 2/3, 2010, p. 263-279.
- Torras, M., "Bartomeu Ramon, un argenter medieval desconegut", *Medievalia*, 19/1, 2016, p. 147-157.
- Vidal, J., "Contribució a l'estudi de l'argenteria medieval de la ciutat de Tortosa: els argenters al servei del municipi", *Matèria. Revista d'Art*, 4, 2004, p. 95-117.
- Vidal, J., "Assaig de panorama de les arts a la Tortosa del Renaixement", *Cultura i art a la Tortosa del Renaixement*, Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre, Tortosa, 2005, p. 125-269.
- Vidal, J., "Un cens dels argenters del Consell de Tortosa (s. XIV-XV)", *Recerca*, 11, 2007, p. 293-308.
- Vidal, J., "El centre argenter de Tortosa a la baixa edat mitjana", *Art i cultura. Història de les Terres de l'Ebre*, 5, URV, Tarragona, 2010, p. 111-115.
- Vidal, J., *El pintor de la ciutat. Tortosa, segles XIV-XV*, Cossetània, Valls, 2011.
- Vidal, J., "Brandons, llibres, entremesos i altres arreus (la creació del càrrec de pintor de la ciutat a Barcelona i a Tortosa i les seves funcions)", *Art i memòria. XVII Congreso Nacional de Historia del Arte. Actas*, CEHA, Barcelona, 2012, p. 1718-1731.
- Vidal, J., "La cámara real de María de Castilla. Sus joyas y otras delicias suntuarias", *Anales de Historia del Arte*, 24, 2014, p. 593-610.
- Vidal, J., "Relíquies, béns, joyes, robes, argent, perles, pedres precioses, vestiments e altres coses... Introducció al tresor medieval de la catedral de Tortosa", *Recerca*, 16, 2015, p. 11-56.
- Yarza, J., "Artista-Artesano en el Gótico Catalán", *Lambard*, III, 1987, p. 129-169.

- Fig. 1: Llista dels pesals monetaris comprats pel Consell de Tortosa l'any 1518
- Fig. 2: Punxons d'argenteria de Tortosa, segles XIV-XVI
- Fig. 3: Encapçalament de l'inventari dels béns de l'argenter Domingo Bernat i la seva primera esposa, Isabel Mulet, ja difunta
- Fig. 4-5: Sant Eloi al seu taller (gravat del Mestre de Balaam, Amsterdam, Rijksmuseum; pintura de Nicolaus Deutsch Manuel, Berna, Kunstmuseum)

Edició documental**1**

1500, octubre, 5 – 1501, maig, 24. Tortosa

Anotació del salari de pesador de monedes del Consell a l'argenter Domingo Bernat, que el cobra en tres terces.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 104 (1r lli-gall), f. 39v

Cit. J. Vidal, "Assaig de panorama de les arts a la Tortosa del Renaixement", p. 240

És lo salari d'en Domingo Bernat, argenter, pesador de les monedes,
XIII lliures.

Ítem, dilluns, a V de octubre any D, lo dit mestre Bernat, pesador, confessa haver rebut del dit magnífich mossèn Francesch Oliver, altre de dits receptors, IIII lliures, VI sous, VIII per la primera terça de les dites XIII lliures de lur salari, de les quals, renunciant, ne fermà àpoca, etcètera, presents per testimonis los honorables micer Miquel Terça, juriste, e mossèn Antoni Boteller, ciutadans de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Ítem, dijous, a XVIII de janer MDI, lo dit mestre Bernat, pesador, confessa haver rebut del dit magnífich receptor IIII lliures, VI sous, VIII per la 2ª terça en prorata de les dites XIII lliures de dit salari, de les quals, renunci-ant, etcètera, ne fermà àpoca presents per testimonis los honorables en Luýs de Fulledda e Berthomeu Codina, verguer de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Ítem, dilluns, a XXVIII de maig de dit any, lo dit mestre Bernat, pesador, confessa haver rebut del dit magnífich receptor aquelles IIII lliures VI sous VIII, e són a compliment de les dessus dites XIII lliures que són lo salarii de pesador de les monedes de dita ciutat per l'any passat, de les quals, renunciant etcètera, ne fermà àpoca presents per testimonis en Antoni Albiach e Miquel de na Casa, mercaders de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

2

1500, novembre, 14. Tortosa

Anotació del salari de marcadore de l'argent del Consell a l'argenter Domingo Bernat.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 104 (1er lli-gall), f. 55r

Cit. J. Vidal, "Assaig de panorama de les arts a la Tortosa del Renaixement", p. 240

És lo salari d'en Domingo Bernat, argenter, marcadore d'argent, deu
sòlidos.

Ítem, ¹⁷ \disapte/, a XIII de¹⁸ \nohembre/ any cinch-cents, lo dit mestre Bernat confessa haver rebut del dit mossèn Sibil, receptor, los dessús dits X sous de dit salari del present any: II. X s.

3

1501, novembre, 25 – 1502, maig, 21. Tortosa

Anotació del salari de pesador de monedes del Consell a l'argenter Domingo Bernat, que el cobra en tres terces.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 104 (2n lli-gall), f. 23v

És lo salarii d'en Domingo Bernat, argenter, pesador de les monedes, XIII lliures.

Primo, disapte, a XXV de setembre any D y hu, lo dit mestre Bernat confessa haver rebut del dit magnífich receptor III lliures, VI sous, VIII, e són en paga e prorata de les dites XIII lliures de salari de pesador de dites monedes, de les quals, renunciant, ne fermà àpoca presents per testimoni en Francesch Girart e Berthomeu Codina, verguers de Tortosa: III lli. VI s. VIII.

Ítem, dijous, a XXIII de deembre de dit any, lo dit mestre Bernat confessa haver rebut del dit magnífich receptor III lliures, VI sous VIII en paga e prorata de les dites XIII lliures del predit salari, per la 2ª terça, de les quals, renunciant, ne fermà àpoca presents per testimonis los honorables en Jachme Prades, mercader, e Rafel Camps, laurador, ciutadans de Tortosa: III lli. VI s, VIII.

Ítem, disapte, a XXI de maig 1502, lo dit mestre Bernat confessa haver rebuts del dit magnífich receptor, quatre lliures, VI sous e VIII a ell restants a pagar a compliment de les sobre dites XIII lliures de salari de pesador de les monedes de dita ciutat per l'any passat, de les quals, renunciant, etcètera, ne fermà àpoca presents per testimonis lo magnífich¹⁹ \Luýs Corder/ e Francesch Girart, altre verguer de Tortosa: III lli. VI s. VIII.

4

1502, agost, 22. Tortosa

Pagament al mestre Domingo Bernat per la restauració del calze de l'altar de la Casa de la Ciutat.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 104 (3r lli-gall), f. 3r

¹⁷ Segueix "dijous", ratllat.

¹⁸ Segueix "octubre", ratllat.

¹⁹ Segueix "Francesch Boteller", ratllat.

Ed. parcial J. Vidal, "Contribució a l'estudi de l'argenteria medieval de la ciutat de Tortosa", p. 110; H. Muñoz, *Les arts decoratives*, doc. 1

Ítem, diluns, a XXII de agost de dit any, mestre Domingo Bernat, argenter, confessa haver rebut del dit honorable receptor, de una part, XXIII sous per los treballs e mans de refer lo peu del càlser de dita ciutat, lo qual stava tot fes e dolent, e molt perillós per a les misses, no aboquàs sobre lo altar, ab losanguis; e de altre part, XVI sous per lo cost de una onza menys un argens fonch afegit per dit argenter en dit peu per refermar²⁰ aquell, que pren suma de tot de dues lliures, he aquelles rebé de ordinació dels honorables mossèn Joan de Pere Bo[teller] e en Pere Cardona, dos de dits procuradors: II ll. s.

5

1502, setembre, 3 – 1503, juny, 3. Tortosa

Anotació del salari de pesador de monedes del Consell a l'argenter Domingo Bernat, que el cobra en tres terces.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 104 (3r lligall), f. 11v

És lo salari d'en Domingo Bernat, argenter, pesador de les monedes,
XIII lliures.

Primo, disapte, a III de setembre 1502, lo dit mestre Bernat confessa haver rebut del dit magnífich receptor IIII lliures, VI sous, VIII, e són en paga e prorata de les dites XIII lliures de salari per la primera terça, de les quals, renunciant, ne fermà àpocha, etcètera, presents per testimonis los honorables mossèn Antoni Boteller e en Joan Parent, notari, ciutadans de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Ítem, divendres, a XXIII de deembre de dit any, lo dit mestre Bernat confessa haver rebut del dit magnífich receptor IIII lliures, VI sous, VIII, e són per la 2ª terça del dit son salari, de les quals, renunciant, ne fermà àpocha presents per testimonis los honorables mossèn Loýs Coder e en Joan Paren, notari, ciutadans de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Ítem, disapte, a III de juny 1503, lo dit Domingo Bernat confessa haver rebut del dit honorable receptor aquelles IIII lliures, VI sous, VIII que són a compliment de les sobre dites XIII lliures de salari de dit any de pesador de les monedes de dita ciutat, de les quals, renunciant, ne fermà àpoca presents per testimonis Francesch Girart e Jerònim Solà, ciutadans de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

²⁰ H. Muñoz, *Les arts decoratives*, transcriu "reformat".

6

1503, setembre, 5 – 1504, abril, 28. Tortosa

Anotació del salari de pesador de monedes del Consell a l'argenter Domingo Bernat, que el cobra en tres terces.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 105 (1r lli-gall), f. 16v

És lo salari de Domingo Bernat, argenter, pesador de les monedes, XIII lliures.

Primo, dimarts, a V de setembre 1503, lo dit Domingo Bernat confessa haver rebuts de dit mossèn receptor IIII lliures, VI sous, VIII, e són per la primera terça de son salari, de les quals, renunciant, fermà àpoca presents per testimonis en Johan del Vespín, apothecari, e Jerònim Solà, ciutadans de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Ítem, disapte, a XXIII de deembre de dit any, lo dit Domingo Bernat confessa haver rebut del dit magnífich receptor IIII lliures VI sous VIII, e són per la segona terça del dit son salari, de les quals, renunciant, ne fermà àpoca presents per testimonis en Baltazar Vilar, draper, e Ffrancech Girart, altre verguer de Tortosa: II ll. VI s. VIII.

Ítem, diluns, a XXVIII de abril 1504, lo dit Domingo Bernat confessa haver rebut del dit magnífich receptor IIII lliures VI sous VIII, e són a compliment del sobre dit salari e per la darrera terça de aquell, e açò de voluntat de l'honorable procurador real, no obstant lo empaig té fet en les D lliures; e per ço, renunciant, ne fermà àpoca presents per testimonis los magnífichs mossèn Joan de Almenar e mossèn Joan Jordà, ciutadans de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

7

1503, octubre, 24. Tortosa

Anotació del salari de marcadore de l'argent del Consell a l'argenter Domingo Bernat.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 105 (1r lli-gall), f. 38r

És lo salari d'en Domingo Bernat, marchadore d'argent, X sous.

Primo, dimarts, a XXIII de octubre 1503, lo dit mestre Domingo Bernat, argenter, confessa haver rebut del dit honorable en Anthoni Canyíçar, en dit nom, los dits X sous de salari per lo present any de marchadore de argent de dita ciutat: II. X s.

8

1504, novembre, 23. Tortosa

Anotació del salari de marcador de l'argent del Consell a l'argenter Domingo Bernat.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 105 (2n lli-gall), f. 35v

És lo salari d'en Domingo Bernat, marchador d'argent, deu sòlidos.

Primo, disapte, a XXIII de noembre 1504, donà e pagà dit honorable receptor al dit Domingo Bernat, marchador de argent, los dits X sous de salari per lo dit e present any de dit ciutat: II. X s.

9

1504, desembre, 24 – 1505, abril, 11. Tortosa

Anotació del salari de pesador de monedes del Consell a l'argenter Domingo Bernat, que el cobra en dues vegades.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 105 (2n lli-gall), f. 17v

És lo salari de Domingo Bernat, argenter, pesador de les monedes, XIII lliures.

Primo, dimarts, a XXVIII de deembre 1504, lo dit mestre Domingo Bernat confessa haver rebut del dit magnífich receptor VIII lliures, XIII sous, IIII, e són per dues terces de lur salari, de les quals, renunciant, ne fermà àpoca presents per testimonis Steve Curto, ciutadà, e en Johan Sterol, mestre d'axa de Tortosa: VIII ll. XIII s. IIII.

Ítem, divendres, a XI de abril 1505, lo dit mestre Domingo Bernat confessa haver rebut del dit magnífich receptor, IIII lliures, VI sous, VIII, e són a compliment de les dites XIII lliures de salari de pesador lo dit e present any de dita ciutat, e per ço, renunciant, ne fermà àpoca presents per testimonis los honorables mícer Pere Giner, doctor en leys, e en Ffrancesch Palau, notari, ciutadans de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

10

1505, setembre, 2 – 1506, abril, 27. Tortosa

Anotació del salari de pesador de monedes del Consell a l'argenter Domingo Bernat, que el cobra en tres terces.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 105 (3r lli-gall), f. 17v

És lo salari de Domingo Bernat, pesador de les monedes, XIII lliures.

Primo, dimarts, a II de setembre 1505, lo dit mestre Domingo Bernat confessa haver rebut del dit mossèn receptor IIII lliures, VI sous, VIII diners moneda barchinonesa, e són per la primera terça de dit salari de

pesador. E per ço, renunciant, ne fermà àpocha, presents per testimonis en Ffrancesch Guarc, verguer, e en March Boix, estudiant, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Ítem, disapte, a III de giner 1506, lo dit mestre Bernat confessa haver rebut del dit mossèn receptor IIII lliures, VI sous, VIII de dita moneda, e són per la segona terça de dit salari de pesador. E per ço, renunciant, ne fermà àpocha presents per testimonis mestre Miquel Taix, sabater, e en Jerònim Solà, habitant en casa del dit receptor: IIII ll. VI s. VIII.

Ítem, diluns, a XXVII de abril de dit any, lo dit mestre Bernat confessa haver rebut del dit magnífich receptor IIII lliures, VI sous, VIII de dita moneda, e són a compliment del dit salari de pesador de les monedes. E per ço, renunciant, ne fermà àpocha presents per testimonis en Ramon Bertran, botiguer, e en Miquel Merino, altre verguer, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

11

ante 1506, maig. Tortosa

Pagament al mestre [Domingo] Bernat, argenter, “per part de paga de adobar e daurar la creu major”.

BC, Ms. 4341, f. 156v-157r

12

1506, juliol, 12. Tortosa

Capítols matrimonials establerts entre l’argenter Domingo Bernat, vidu [d’Isabel Mulet], i na Ofresina, vídua del boter Bartomeu Escolà.

ACBEB, Fons Notarial de Tortosa, Sig. 1305, f. 84v-85v

Capítols matrimonials fets e concordats e fermats entre lo honorable en Domingo Bernat, argenter de la ciutat de Tortosa, de huna, e la dona na Ofrezina, muller en primeres núbcies d’en Berthomeu Scolà, quòndam, boter de dita ciutat, de la part altra, en e sobre lo matrimoni entre ells migançant la gràcia divinal celebrador, los quals són del tenor següent:

E, primerament, és pactat e concordat entre dites parts que la dita na Ofrezina portarà en dot e en nom de dot al dit en Domingo Bernat, sdevenidor marit seu, sexanta-quatre liures moneda barcelonesa corrent en Tortosa, e hunes cases instimades situades e posades dins la ciutat, davant la lotga, les quals afronten de huna part ab hun carreró, e de altra part ab cases dels hereus de l’honorable en Antoni Palatzí, quòndam, notari, e de part detràs ab cases dels hereus d’en Bernat Tarasquó, quòndam, mariner, e de altra part ab dita lotga.

Ítem, és pactat e concordat entre dites parts que lo dit mestre Domingo Bernat, haja e sia tengut alimentar, calçar e vestir, stant | | f. 85r sa e malla, a Miquell, fill de la dita Ofrezina e del dit en Berthomeu Scolà, per

temps de huyt anys, contadors del dia de la ferma dels presents capítols en avant.

Ítem, és pactat e concordat entre dites parts que les sobre dites sexanta-quatre liures stiguen en poder d'en Jaume Bondia, boter, fins tant que lo dit en Domingo Bernat haja mostrat auctènticament e com se pertany lo afermament entre ell e la dona na Ysabet, quòndam, muller sua e filla d'en Joan Mulet, quòndam, de la vila de Uldecona.

Ítem, és pactat e concordat que lo dit en Domingo Bernat farà e fermarà cartes de núbcies a la dita na Ofrezina, segons ús e costum de Tortosa.

Ítem, és pactat e concordat que lo dit en Domingo Bernat e la dita Ofrezina, dins quinze dies après ferma dels presents capítols, faran sponsales ab paraules de present, abtes e suficients a contraure matrimoni, e hoÿran missa de benedicció.

Ítem, és concordat entre dites parts que juraran a Nostre Senyor Déu e als Sancts Quatre Evangelis de tenir e complir totes les coses contengudes en los presents capítols, e de no contravenir y a pena de cinquanta liures de la dita moneda, la qual pena sia adquirida a la part || ^{f. 85v} hobeient, e pagadora per la part inhobeient, e pagada dita pena, o no, o graciosament remesa, totes les dites coses romanguen en sa força e valor. E los sobre dits capítols e coses en aquell contingudes, sien llargament ordenats, sustància no mudada, a conexas del notari, qui pendrà la ferma de aquells.

13

1506, juliol, 20. Tortosa

Inventari dels béns de l'argenter Domingo Bernat i d'Isabet, la seva esposa, ja difunta, fet a instàncies d'ell mateix i de n'Antoni Ferrús, com a curador de Domingo Bernat, Francesc Bernat i Joana Genisa Bernat, fills comuns del matrimoni.

ACBEB, Fons Notarial de Tortosa, Sig. 1305, s/f.

Primo, hunes cases situades e posades dins la dita ciutat de Tortosa,²¹ en lo carrer vulgarment dit de la Cruera, les quals afronten de huna part ab cases de la viuda na Vilara, e de altra part ab lo carrer qui va al pont, e a part detràs, ab les presons comunes, e de altra part ab la carrera pública, en les quals habita lo dit²² mestre Domingo Bernat, les quals dixeren no són pagades per certa qüestió se pretén sobre elles, dins les quals cases foren atrobades les coses següents:

Primo, en la entrada de dita casa, foren atrobades les coses següents:

Primo, dos taços de aplanar.

21 Segueix "d", ratllat

22 Segueix "nt", ratllat.

|| Ítem, dos exambrots.
 Ítem,²³ tres talons e huna ancluseteta.
 Ítem, hun taló de fons.
 Ítem, dos suatges e huna anclusa chiqua.
 Ítem, huyt martellets de ferramenta menuda e dos grossos.
 Ítem, hun tas assetiat en hun piló.
 Ítem, dos rielleres per a buydar argent.
 Ítem, dos parells de molls e hun suatge de culleres.
 Ítem, dos tenalles: hunes de buydar e altres de forgar.
 Ítem, dos parells de tesores e dos parells de tenalles de punta, dos parells de tenalles de cadena, tres martells de engastar, dos²⁴ fileres e hunes tenalles de tirar.
 Ítem, huna sola de embotir ab hun pa de stany.
 Ítem, dos parells de balances primes, qui de pesar moneda, qui de pesar argent.
 Ítem, hun march de dos marchs.
 Ítem, dues billes, la huna de ferro, l'altra de fusta.
 Ítem, dos taulells movediços e dos moles de oli.
 Ítem, dos caxons de fusta, dins les (sic) quals foren atrobades les coses següents:
 Primo, dos marchs de argent.
 Ítem, hun fil de perles.
 || Ítem, hunes arraquades de perles.
 Ítem, dos anells d'or.
 Ítem, vint pedres fines, entre turqueses e granats.
 Ítem, hun parge de grana.
 Ítem, huna cetra de aram ab²⁵ broch de tenguda, de mig cànter, poch més o menys.
 Ítem, hun balançó en què enblanqueixen lo argent.
 Ítem, huna lança ab son ferro e huna pastera de daurar.
 En lo seller de dita casa foren atrobades les coses següents:
 Primo, huna bóta grossa de tenguda de cent e vint cànters de vi, poch més o menys. Plena.
 Ítem, huna altra bóta, de tenguda de sexanta cànters, poch més o menys. Plena.

23 Segueix "hun", ratllat.

24 Segueix "fille", ratllat.

25 Segueix "be", ratllat.

Ítem, quatre miges bótes, buydes.

Ítem, huna quarterola e hun barril.

Ítem, huna tina e hunambut de fusta, e dos parells de portadores.

Ítem, hun torn de tirar argent.

Ítem, dos gerres xiques de terra, buydes.

Ítem, huna scala de fust.

Ítem, hun tas gran.

Ítem, huna romana.

|| Ítem, huna caxeta de fust, dolenta, buyda.

Ítem, huna copa de aram per a daurar.

Ítem, hun cànter de aram.

Ítem, huna cadira de fust.

Ítem, hunes manxes.

Ítem, en huna cambra qui stà a migant scala, foren atrobades les coses següents:

Primo, dos parells de portadores.

Ítem, hun banch e o lit de tres posts.

En la sala de dita casa foren atrobades les coses següents:

Primo, dos cànters de aram.

Ítem, dos cetres de aram, de broch.

Ítem, hun canalobre de ferro e hun altre de lautó.

Ítem, huna ballesta ab ses gafes.

Ítem, hun librell de terra e huna tovallola.

Ítem, hun paner de sarga.

Ítem, huna taula ab sos petges, de fust.

Ítem, hun bancalet dolent.

|| Ítem, huna cadira de fust.

Ítem, hun²⁶ cofre valencià antich, sens son pany, ab sobre pany, dins lo qual foren atrobades les coses següents:

Primo, hunes tovalles listades ab listes blaves.

Ítem, hunes altres tovalles listades blaves.

Ítem, hunes tovalles molt dolentes.

Ítem,²⁷ huna camisa ja usada, de dita defunta.

Ítem,²⁸ hunes tovalles listades de listes blaves.

26 Segueix "a", ratllat.

27 Segueix "d", ratllat.

28 Segueix "altres", ratllat.

Ítem, quatre camises del dit en Domingo Bernat, ja usades.

Ítem, huna camisa del dit Domingo Bernat, ja usada.

Ítem, huna tovallola ab cinch torcaboques.

Ítem, dos exugamans ab hun torcaboqua.

Ítem, hun barral ab listes de diverses colors, ja usat.

Ítem, hunes tovalloles listades de listes blaves, e hunes altres squaquades, \bones/, e dos cordonades, ja usades.

Ítem, dos torquaboques.

|| Ítem, hun artibanch ab dos caxons ab panys e claus, dins lo hu dels quals foren atrobades les coses següents:

Primo, huna gonella vernoya de dita defuncta, ja usada.

Ítem, hun capús de mescla del dit Domingo Bernat.

Ítem, hunes faldetes verdes e hunes altres d'imperial de dita defuncta, molt usades.

Ítem, en lo altre caxó del dit artibanch, foren atrobades les coses següents:

Primo, cinquanta rams de cànem.

Ítem, cinquanta-huyt de stopa de cànem, e quatre capdells e quatre rams de stopa de cànem.

Ítem, hun gualandart ab quatre ganxos.

Ítem, hun pavès de sarga.

Ítem, hun artibanch ab tres caxons de fust, ab panys e claus, dins lo hu dels quals foren atrobades les coses següents:

Primo, huna camisa del dit Domingo Bernat, nova.

Ítem, dos liures de cànem per filar.

Ítem, en lo altre \caxó dins lo dit artibanch/ foren trobades les coses següents:

Primo, dos canelobres chichs de lautó.

Ítem,²⁹ \lo/ altre³⁰ caxó del dit artibanch fonch atrobat buyt.

|| Ítem, huna caixa de àlber ja usada, ab pany, sens sobrepany ni clau, dins la qual foren atrobades les coses següents:

Primo, dos bancals de lana barrats, de diverses colors.

Ítem, tres bancals nous de diverses pintures, de diverses colors.

Ítem, set torquaboques e hunes tovalloles molt usades.

Ítem, hunes tovalloles de li, molt usades.

Ítem, hun bolich de capsanes.

²⁹ Segueix "en", ratllat.

³⁰ Segueix "arti", ratllat.

Ítem, hunes tovalles squaquades noves, de largària de cana e miga, poch més o menys.

Ítem, dos lançols de³¹ tramat de tres teles quascú, ja usat.

Ítem, dos lançols de tres teles quiscú, la hu de stopa e lo altre de tramat.

Ítem, huna camisa de li del dit Domingo Bernat, ja usada.

Ítem, tres davantlits de³² dos canes y miga quiscú.

Ítem, en huna cambra qui stà al cap de la scala, foren atrobades les coses següents:

Primo, hun bancal barrat, de diverses colors, ja³³ usat.

Ítem, hun lit de posts ab sa màrfega plena de palla.

Ítem, huna cadira de fust.

Ítem, hun canalobre de lautó per al mig de casa, ab cinch branques.

Ítem, en huna cambra qui stà al cap de la sala, foren atrobades les coses següents:

Primo, hun cofre valencià ab pany e clau, dins lo qual foren atrobades les coses següents:

Ítem, hun brial³⁴ verguat de dita defuncta, ja usat.

Ítem, hun manegacors de tela, obrat de or y de seda, bo.

Ítem,³⁵ \dos/ lançols de li, de tres teles quiscú.

Ítem, hun parell de lançols de li, randats, de tres teles quiscú, bons e nous.

Ítem, hun parell de coxineres de li, ab randes sobreposades ab fulla de trèvoll e de castells.

Ítem, hun davantlit rextat, ab listes de grana, nou, de tenguda de tres canes.

Ítem, huna capsa de ciprer dins la qual foren atrobades les coses següents:

Primo, huna guandaya de or y hun cosset morat, ab guarniment de or.

Ítem, dos trenes de or.

Ítem, dos fils de perles.

Ítem, huna vànova ja usada.

|| Ítem, huna peça de stopa de largària de quatre canes.

Ítem, huna miga peça de stopa, de largària de dos canes.

31 Segueix "li", ratllat.

32 Segueix "tres", ratllat.

33 Segueix "usad", ratllat.

34 Segueix "de dita", ratllat.

35 Segueix "hun", ratllat.

Ítem, dos peces de li tramat de cotó, les quals tiren sis canes.
 Ítem,³⁶ dotze canes de li prim.
 Ítem, una pessa de tovalles squaquades, de largària que³⁷ tiren cinch canes.
 Ítem, huna altra pessa de tovalles empallolades, de largària de tres canes, sis palms.
 Ítem, hun toqua \de tramat/ de dos canes.
 Ítem, sis camises de dita defuncta, los faldars de stopa e lo cors de li, bones.
 Ítem, hun[a] caxa de àlber, ab pany e clau, dins la qual foren atrobades les coses següents:
 Primo, hun sayo trenat ja usat, del dit Domingo Bernat.
 Ítem, hunes faldetes canyellades de dita defuncta, ja usades.
 Ítem, hun mantell de Contray de dita³⁸ defuncta.
 Ítem, hun tavarde negre, ja usat.
 Ítem, hun jopó tenat de dita defuncta.
 Ítem, huna gonella morada, ja usada.
 Ítem, dos parells de mànegues de gonella, les hunes rosades, les altres morades.
 || Ítem, huna gonella rosada, ab cortapisa de setí negre.
 Ítem, hun morter de coure ab sa mà.
 Ítem, hun trespontí de pèl de boch ab dos coxins de ploma.
 Ítem, altre morter de coure.
 Ítem, hun bres de pi.
 Ítem, hun lit³⁹ de posts, ab sos banchs e sa màrrega ab palla e hun mata-laf de pèl de boch e hun travesser de ploma.
 Ítem, huna tavadina de pardillo, ja usada.
 Ítem, huna altra tavadina negra, genovesa, ja usada.
 Ítem, huna flaçada ab listes vermelles e blaves, mig amprada.
 Ítem, hun cortinatge blanch, de tres cortines e sobrecel.
 Ítem, hun scambell.
 Ítem, huna caxa de àlber ab pany e clau, dins la qual⁴⁰ foren atrobats vint ducats, entre moneda de argent e de or.

36 Segueix "quatre", ratllat.

37 Segueix "tiren", ratllat.

38 Segueix "de dita", repetit.

39 Segueix "de", ratllat.

40 Segueix "fonch", ratllat.

Ítem,⁴¹ quatre cresols de Barcelona.

Ítem, huna cervellera.

Ítem, hun rastre de coral ab sa patena de argent sobredaurat, e hun altre rastre de ambre.

En la cuyna de dita casa foren atrobades les coses següents:

Primo, huna caldera \de aram/ de sis cànters, poch més o menys.

|| Ítem, huna altra caldera de aram, de tenguda de tres cànters, poch més o menys.

Ítem, huna altra caldera de aram, de tenguda de dos cànters, poch més o menys.

Ítem, huna altra caldera de⁴² aram, de tenguda de hun cànter, poch més o menys.

Ítem, huns alambins de⁴³ \plom e/ la sotana de aram.

Ítem, cinch cassoles de aram, bones.

Ítem, dos ferros per a cuynar.

Ítem, huna paella.

Ítem, huna cassa de aram.

Ítem, dos holles de coure.

Ítem, dos graelles de ferro.

Ítem, tres asts,⁴⁴ huna loça, huna sbromadora e hun rall, de ferro.

Ítem, cinch plats,⁴⁵ tres grealles e deu scudelles de terra.

Ítem, huna piqua de pedra e dos greixoneres de terra, e quatre platerets chiquets de stany.

Ítem, hun rostidor de ferro.

Ítem, dos ampolles grosses per a fer aygües forts.

Ítem, huna flaçada vella ab listes buelles.

Ítem, dos lançols de tramat, de dos teles quiscú.

En lo pastador de dita casa, foren atrobades les coses següents:

Primo, huna pastera ab sos peus e cobertor, ja usada.

|| Ítem, tres conques de aram de tenguda la huna de quatre cànters, l'altra de tres cànters e l'altra de hun cànter, poch més o menys.

Ítem, hun sedàs de serres e hun altre de seda.

41 Segueix "cinch", ratllat.

42 Segueix "aram o", ratllat.

43 Segueix "aram", ratllat.

44 Segueix "de ferro", ratllat.

45 Segueix "de terra", ratllat.

Ítem, tres gerres olieres de tenguda, quiscuna, de quatre cànters, buydes.

Ítem, hun manil per cobrir la pasta.

Ítem, hun drap de stopa per a la pasta.

Ítem, hun parell de lançols de tramat, de dos teles quiscú.

Ítem, hun bací de lautó per a barber.

Ítem, dos asters de ferro ab sos peus.

Ítem, hun cabàs de palma.

Ítem, quatre paners de canya, entre grans e chichs.

Ítem, hun holivar situat e posat e lo terme de la vila de Uldecona, en la partida del riu, franch e quití, lo qual afronta de huna part ab holivar de l'honorable e discret en Bernat Miquel, notari de la dita vila.

|| Ítem, huna sort de terra campa e garroferal, franca e quítia, situada e posada en lo terme de Alcanar, en la partida del Prat, la qual afronta de huna part ab garroferal e terra campa d'en Guillem Mulet, menor de dies, de la vila de Uldecona, e de altra part ab la mar, e ab camí públich qui va a València.

Ítem, hun holivar e terra campa, franch e quití, situat e posat en lo terme de Uldecona, en la partida de la Lecuna, lo qual afronta ab sort d'en Guillem Mulet, menor, e ab lo camí qui ve ací a Tortosa, e ab la serra.

Ítem, hun hort franch e quití situat a prop la vila de Uldecona, lo qual afronta ab sort d'en Pere Forcadell, mercader de la ciutat de Tortosa, e ab sort d'en Gil Sastre, de la vila de Uldecona, e ab miga sort de mossèn Jaume Valldeperes, prevere de dita vila, e ab camí de Paníscola.

Ítem, hun hort davall lo hort del senyor comanador de Uldecona, franch e quití, lo qual afronta ab camí de Trayguera, e ab hun hort de Pere Destre, e ab hort d'en Joan Miralles, de dita vila.

Ítem, dos sorts de terra campa, situades en lo terme, situades en lo terme de Amposta, en la partida dels Arenals, les quals afronten de huna part ab lo riu e ab lo Prat, e de altra part ab heretat de Pere Destre, e de altra part ab en Joan Mulet.

Ítem, hun verger davant la torra de n'Albiol, de la vila de Ulldecona, lo qual és tengut sots directa senyoria de,⁴⁶ a cens de deu sous, pagadors en certa jornada, lo qual afronta ab verger d'en Francesch Nicholau, e ab verger d'en Domingo Macip, e ab camí públich.

Ítem, huna vinya e malol, situats en lo terme de dita ciutat de Tortosa, en la partida de la migana del Temple, tenguda sots directa senyoria del comanador del Temple de dita ciutat, sots cens de dehyt sous e nous diners, continent en si hun jornal e hun ters, poch més o menys, la qual afronta ab camí públich qui va a València, e de altra part ab lo camí

46 Segueix un espai en blanc.

vulgarment dit d'en Sedó, e de altra part ab vinya de mestre Giraut, pe-drapiquer, e de altra part ab vinya e terra campa d'en Gilabert Dezbrull, flaquer.

[segueix l'escatocol]

14

1506, agost, 22 – 1507, abril, 3. Tortosa

Anotació del salari de pesador de monedes del Consell a l'argenter Domingo Bernat, que el cobra en tres terces.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 106 (1r lli-gall), f. 28r

És lo salari de mestre Domingo Bernat, argenter, pesador de les monedes, XIII lliures.

Primo, disapte, a XXII de agost 1506, lo dit mestre Bernat confessa ha-ver rebut del dit honorable clavari IIII lliures, VI sous, VIII, e són per la primera terça de dit salari. E per ço, renunciant, ne fermà presents per testimonis en Francesch Girart e Miquel Merino, verguers de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Ítem, dimarts, a XXII de deembre dit any, lo dit mestre Domingo Bernat, confessa aver rebut del dit honorable clavari altres IIII lliures, VI sous, VIII, e són per la 2ª terça de dit salari, e per ço, renunciant, ne fermà a època, presents per testimonis mossèn Antoni Alcanits e mossèn Pere Domènech, preveres de la Seu de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Ítem, disapte, a III de abril 1507, lo dit mestre Domingo Bernat confessa aver rebut del dit honorable clavari altres IIII lliures, VI sous, VIII, e són a compliment de dit salari, per lo dit e present any, que finirà la vespra de la Assenció prop venidora. E per ço, renunciant, ne fermà a època, presents testimonis los honorables en Pere Rius, notari, e Domingo Cerdà, ciutadans de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

15

ante 1507, maig. Tortosa

Registre de pagaments als argenters [Domingo] Bernat i [Salvador] Castelló pel seu treball durant l'últim any per a la sagristia de la catedral.

BC, Ms. 4341, f. 164v-165r

16

1507, octubre, 12 – 1508, maig, 13. Tortosa

Anotació del salari de pesador de monedes del Consell a l'argenter Domingo Bernat, que el cobra en tres terces. En els dos primers assenta-ments, per error, l'escrivà va anotar el nom de Bernat Andreu.

ACBEB, fons de l'Ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 106 (2n lli-gall), f. 40r

És lo salari de mestre Domingo Bernat, pesador de les monedes, XIII lliures.

Primo, a XII de octubre 1507, lo dit mestre Bernat Andreu⁴⁷ confessa haver rebut del dit magnífich clavari, qui present era, IIII lliures, VI sous, VIII, per la primera terça de dit salari, e per ço, renunciant, ne fermà àpocha presents testimonis en Guillem Gil, laurador, e Ffrancesch Girart, verguer, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Més, a XXIII de deembre 1507, lo dit mestre Bernat Andreu⁴⁸ confessa aver rebut [del dit] mossèn clavari, present, altres IIII lliures, VI sous, VIII per la 2^a terça de dit salari, e per ço, renunciant, ne fermà àpocha, presents testimonis mossèn Antoni Albiac e Joan [Traveset], mercaders de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Ítem, a XIII de maig 1508, lo dit mestre Bernat confessa haver rebut del dit mossèn clavari altres IIII lliures, VI sous, VIII per la darrera terça de dit salari, presents testimonis los discrets en Joan Parent e en Joan Vilar, notari, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

17

1508, octubre, 21 – 1509, maig, 12. Tortosa

Anotació del salari de pesador de monedes del Consell a l'argenter Domingo Bernat, que el cobra en tres terces.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 106 (3r lli-gall), p. 81

És lo salari de mestre Domingo Bernat, pesador de les monedes, XIII lliures.

Primo, disapte, a XXI de octubre 1508, lo dit mestre Bernat confessa haver rebut del dit mossèn clavari, IIII lliures, VI sous, VIII per la primera terça, presents testimonis en Steve Balaguer e Joan Loça, mestre d'aixa, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Més, a XV de mars 1509, pagà al dit mestre Bernat IIII lliures, VI sous, VIII per la 2^a terça, presents testimonis Ffrancech Girart e Miquel Merino, verguers, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Més, a XII de maig 1509, pagà al dit mestre Bernat IIII lliures, VI sous, VIII per la tercera terça, presents testimonis Ffrancesch Girart, verguer, e Joan Salvador, laurador, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

47 En lloc de "Domingo Bernat".

48 En lloc de "Domingo Bernat".

18

1508, desembre, 11. Tortosa

Domingo Bernat, argenter de Tortosa, com a hereu universal dels béns del seu nebot, el difunt Pere Ferrer, pescador, reconeix que ha rebut vint lliures en paga prorrata de les trenta-cinc que li ha de pagar un altre nebot seu, el franciscà Francesc Talarn, com a marmessor de la seva mare, Esperança, ja difunta.

ACBEB, fons notarial de Tortosa, Sig. 1307, s/f

Dictis die et anno.

Ego Dominicus Bernat, argenterius, civis Dertuse, ut heres universalis bonorum omnium et iurium Petri Ferrer, quondam, piscatoris dicte civitatis, nepotis mei, prout de dicta herencia constat eius ultimo testamento per discretum Franciscum Joannis Galindo notarium eiusdem civitatis die [...] ⁴⁹ mensis [...] proxime preteriti recepto gratis etc, dicto nomine confiteor et in veritate recognosco vobis reverendo fratri Francisco Talarn, sacrarum litterarum proffessori ordinis Sancti Francisci, nepoti meo, ut manumissori et tenenti et possidenti omnia bona domine Sperancie, quondam, matris vestre, quod in presencia notarii et testium infrascriptorum dedistis et solvistis michi dicto nomine mee omnimode voluntati realiter numerando viginti libras monete Barcinonensis in solum et prorata illarum triginta quinque librarum dicte monete per dictam dominam Speranciam, quondam, matrem vestram, predicto Petro Ferrer cum eius ultimo testamento causis et racionibus in eo expressatis et per notarium infrascriptum die quinto decimo mensis octubris proxime preteriti recepto legatorum. Et quia etc, renuncio scienter etc. In cuius etc. Actum intus monasterium Sancti Francisci Dertuse etc.

Testes: Arnaldus Vinyals, barbitonsor, et Joannes Navarro, parator pannorum lane Dertuse.

19

1509, març, 27. Tortosa

Domingo Bernat, argenter de Tortosa, nomena procuradors els argenters de València Bernat Joan Sentina i Joan Sunyer, l'esparter Cosme Salort, també de València, i el traginer tortosí Joan Llopis.

ACBEB, fons notarial de Tortosa, Sig. 1271, s/f.

Die martis XXVII° mensis marcii anno a nativitate Domini M^o D^o VIII°

Ego Dominicus Bernat, argenterius, civis Dertuse, gratis etc, constituo et ordino procuratores meos certos et speciales et ad infrascripta etiam generales, ita tamen etc, vos honorabiles Bernardum Johannem Sentina, Joannem Sunyer, argenterios, Cosmam Salort, sparterium, omnes

⁴⁹ Espais en blanc. L'escrivà no va consignar l'ordinal del dia ni el nom del mes.

habitatores civitatis Valencie, et Johannem Lopis, treginerium civitatis Dertuse, licet absentes velut presentes et quemlibet vestrum in solidum. Ita tamen etc, specialiter et expresse ad utendum pro me et nomine meo franquitatibus, libertatibus et immunitatibus michi et aliis civibus Dertuse concessis et concedendis tam per serenissimos dominos Aragonum reges memorie celebris quam alios, et quascumque res et merces meas ab omnibus et singulis lezdis et aliis exactionibus novis et veteribus excusandum, et chartam mee franquitatis, si opus fuerit, ostendendum iuradumque⁵⁰ in animam meam quod res et merces quas vos dicetis et affirmabitis fore meas sunt et erunt mee proprie. Et de et super premissis omnibus et singulis quascumque protestaciones etc, et protestacionibus, monicionibus etc, et inde fieri faciendum et recipiendum publicum et publica instrumentum et instrumenta. Ego enim etc, promitto etc, et semper habere ratum etc, sub bonorum obligacione etc. Actum etc Dertuse etc.

Testes: honorabiles Franciscus de Terol et Petrus Rius, notarius, cives Dertuse.

20

1509, maig, 21. Tortosa

Anotació del pagament al procurador en cap de Tortosa, Pere Jordà, pel preu de les torxes que la ciutat fa cada any. L'argenter Domingo Bernat és present com a testimoni.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 106 (3r lli-gall), p. 31

21

1509, agost, 20 – 1510, abril, 27. Tortosa

Anotació del salari de pesador de monedes del Consell a l'argenter Domingo Bernat, que el cobra en tres terces.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 107 (1r lli-gall), p. 55

És lo salari de mestre Domingo Bernat, argenter, pesador de les monedes, XIII lliures.

Primo, diluns, a XX de agost 1509, lo dit mestre Bernat confessa haver rebut del dit mossèn clavari IIII lliures, VI sous, VIII per la primera terça de dit salari, presents testimonis Jacme Mortalles, macip de ribera, e Miquel Merino, verguer, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

⁵⁰ Sic, per "iurandumque".

Més, a XXIII de octubre de dit any, lo dit mestre Bernat confessa haver rebut del dit mossèn clavari IIII lliures, VI sous, VIII per 2ª terça, presents testimonis Pere Daroqua, obrer de vila, e Antoni Oler, laurador, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Més, a XXVII de abril 1510, lo dit mestre Bernat confessa haver rebut del dit mossèn clavari IIII lliures, VI sous, VIII, e foren per la darrera terça e aquesta a compliment del dessús dit salari, presents testimonis mestre Bertomeu Castellar, sparter, e Miquel Merino, verguer, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

22

1509, setembre, 13. Tortosa

Pagament a l'argenter Domingo Bernat per una peça de roba que se li compra per als infants de l'hospital de la Santa Creu.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Sanitat i assistència, 4. Administració de l'hospital, f. 7v

Ítem, a XIII de dit mes, mestre Domingo Bernat, argenter, confessa haver rebut del dit mossèn síndich, VI lliures, X sous, IIII barchinoneses, e foren per lo cost e preu de una peça de perdilo que d'ell havia comprada mercantívolment per a obs e mester de vestir los infants e infantas de dit spital, e per ço, renunciant, ne fermà⁵¹ àpocha presents testimonis los honorables en Manuel Cerdà y en Antoni Canyigar, mercaders, de Tortosa: VI ll. X s. IIII.

23

1510, gener, 10. Tortosa

Pagament a l'argenter Domingo Bernat per haver emblanquit el bací de l'argent amb què s'acapta per a l'hospital de la Santa Creu.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Sanitat i assistència, 4. Administració de l'hospital, f. 8v

Ítem, digous, a X de giner 1510, donà e pagà lo dit mossèn síndich a mestre Domingo Bernat, argenter, per lo emblanquir lo bací d'argent de l'acapte de dit spital, lo qual se era gastat, en la casa d'en Solsona, [sacrestia en aquella]: ll. IIII s.

24

1510, febrer, 4. Tortosa

L'argenter Domingo Bernat reconeix als marmessors de la difunta Bàrbara Riba que ha rebut 24 lliures de moneda barcelonesa, part de la paga de 62 lliures i 10 sous que ambdues parts van acordar per a la fabricació

⁵¹ Segueix *presentis*, ratllat.

una creu d'argent de sis marcs de pes per a l'església parroquial d'Aldover, segons una mostra dibuixada, a la qual calia afegir-hi una "ralenternam" o pom.

ACBEB, fons notarial de Tortosa, Sig. 1281, f. 136v-137r

Cit. J. Vidal, "Assaig de panorama de les arts a la Tortosa del Renaixement", p. 241

Die lune quarta mensis february, anno a nativitate Domini M^o D^o decimo

Ego Dominicus Bernat, argenterius, civis Dertuse, gratis etc, cum presenti publico instrumento etc, confiteor et in veritate recognosco vobis Thome Capsir, jurato, et Petro Franquet, sacristano ecclesie loci de Aldover, diocesis Dertusensis, et dictis nominibus manumissoribus ultime voluntatis domine Barbare Riba, quondam, uxoris Bernardi Riba, quondam, civis Dertuse, hiis presentibus etc, quod iam die decima mensis januarii anni proxime preteriti M^o D^o noni dedistis et solvistis michi egoque a vobis predictis nominibus habui et recepi mee omnimode voluntati realiter numerando viginti quatuor libras monete Barchinonensis. Et sunt in solutum prorata illarum sexaginta duarum librarum et decem solidorum dicte monete, pro quibus sive quarum precio vobis facere teneor quandam crucem argenti ponderis usque ad sex marchos argenti ad rationem decem librarum et decem solidorum dicte monete pro quolibet marcho argenti, secundum quandam mostram per me vobis hostensam in presencia reverendi domini Stefani de Garreto, archidiaconi maioris ecclesie Dertuse. Est tamen verum quod in dicta mostra teneor addere quandam relanternam. Et dicte sexaginta due libre et decem solidi sunt tam pro argento marcato quam auro et laboribus meis dicte crucis. Et si dicta crux non erit ponderis predictorum sex marcorum argenti est inter vos et me conventum quod ego teneam diminuire de predictis sexaginta duabus libris et decem solidis prorata prout fuerit pondus dicte crucis. Residuum vero dicti precii ipsius crucis teneamini michi solvere finita dicta cruce; quamquidem crucem promissi tunc vobis et etiam de presenti promitto et teneam ac teneri volo eam cum effectu perficere per totum presentem annum M^o D^o decimum. Et quia etc, renuncio etc. Et premissa omnia et singula faceret adimplere promitto et teneam omnibus dilacionibus et excepcionibus postpositis etc, ad quorum omnium et singulorum etc, fiant [...] precii fori et sub ex pacto cuicumque curie ecclesiastice et seculari [...] Et omni alii iuri et consuetudini etc. Pro quibus omnibus et singulis etc, obligo vobis dictis nominibus omnia et singula bona mea mobilia et immobilia etc. Actum Dertose etc.

Testes: reverendus dominus Michael Guiemet, canonicus ecclesie Dertuse, et venerabilis Gabriel Pugol, presbyter diocesis Dertusensis.

25

1510, febrer, 16. Tortosa

Anotació del salari de marcador de l'argent del Consell a l'argenter Domingo Bernat.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 107 (1r lli-gall), p. 59

És lo salari de mestre Domingo Bernat, marchador d'argent, X sous.

Primo, a XVI de febrer 1510, pagà lo dit mossèn clavari al dit Domingo Bernat, per lo dit salari, dits X sous: ll. X s.

26

1510, juliol, 24. Tortosa

Instrument d'una sentència arbitral dictada per l'argenter Domingo Bernat, l'imaginaire Jaume Vicent i el pintor Garcia Gener. El contingut es trobava en un document desat a la bossa del protocol i s'ha perdut.

ACBEB, fons notarial de Tortosa, Sig. 1308, s/f

Cit. J. Vidal, "Assaig de panorama de les arts a la Tortosa del Renaixement", p. 241

Die XXIII° mensis julii anno a nativitate Domini M^o D^o X^o

Instrumentum sentencie arbitralis late et promulgate inter partes infrascriptas tenoris huiusmodi:

Lo nom de nostre Senyor Déu Jhesu Crist humilment invocat.

Los honorables en Domingo Bernat, argenter, en Jaume Vicent, ymaginayre, e en Garcia Jener, pintor, de la ciutat de Tortosa etc. *Reliqua sunt in quodam papiro ponita in cohoptis presentis prothocolli que hic inserta bis.* Lata et promulgata fuit preinserta arbitralis sentencia per dictos honorabiles Dominicum Bernat, Jacobum Vicent et Garciam Jener, intus domum dicti Dominici Bernat personaliter existentes, lecta vero per me dictum notarium de voluntate dictorum arbitrorum die et anno predictis, presentibus partibus predictis, qui in continenti dixerunt videlicet persone electe per confratres dicte confratrie quod laudabant eam a prima linea usque ad ultimam inclusive. Et dictus Joannes de Çaraça verbo dixit quod faceret quod iuris foret, presentibus pro testibus honorabilibus Petro Cerda, mercatore dicte civitatis, et Antonio Thomas, vicino ville de Falcet.

27

1510, novembre, 9 – 1511, abril, 5. Tortosa

Anotació del salari de pesador de monedes del Consell a l'argenter Domingo Bernat, que el cobra en tres terces.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 107 (2n lli-gall), p. 77

És lo salari del dit mestre Domingo Bernat, pessador de les monedes, XIII lliures.

Primo, a VIII de noembre de MDX, lo dit mestre Domingo Bernat confessa haver rebut del dit mossèn clavari III lliures, VI sous, VIII per la primera terça de dit salari. E per ço, etcètera, presents testimonis Miquel Merino et Joan Domènech, verguers de Tortosa: III l. VI s. VIII.

Més, a XVIII de gener any Mil DXI, lo dit mestre Domingo Bernat confessa haver rebut del dit mossèn clavari III lliures, VI sous, VIII per la segona terça de dit salari, e per ço, renunciant, etcètera, presents per testimonis lo honorable en Joan Parent, notari, e Joan Ros, assaunador, de Tortosa: III l. VI s. VIII.

Ítem, disapte, a V de abril de dit any, lo dit mestre Domingo Bernat confessa haver rebut del dit mossèn clavari III lliures, VI sous, VIII per la darrera terça de dit salari. E per ço, renunciant, etcètera, presents testimonis mossèn Joan Menor e mossèn Joan Ferrer, prevere, de Tortosa: III l. VI s. VIII.

28

1511, novembre, 9. Tortosa

Anotació del salari de marcador de l'argent del Consell a l'argenter Domingo Bernat.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 107 (2n lli-gall), p. 76

És lo salari de mestre Domingo Bernat, argenter,⁵² \marcador de argent/, X sous.⁵³

E més, a VIII de noembre 1510, lo dit Domingo Bernat confessa haver rebut, del dit mossèn clavari, los dits X sous de salari, presents testimonis Miquel Merino e Joan Domènech, verguers, de Tortosa: II. X s.

29

1511, novembre, 24 – 1512, juliol, 1. Tortosa

Anotació del salari de pesador de monedes del Consell a l'argenter Domingo Bernat, que el cobra en tres terces.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 107 (3r lli-gall), p. 74

52 Segueix "pesador de les monedes", ratllat.

53 "X sous" corregeix "XIII lliures".

És lo salari de mestre Domingo Bernat, pessador de les monedes, XIII lliures.

Primo, diluns, a XXVIII de noembre de MDXI, lo dit mestre Domingo Bernat confessa haver rebut del dit mossèn clavari IIII lliures, VI sous, VIII, e són per la primera terça de dit salari, y per ço, renunciant, etcètera, presents per testimonis mossèn Miquel Salvador, prevere, e mestre Vicent Ferrer, sastre, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

E més, dijous, a XVIII de febrer de MDXII, lo dit mestre Domingo Bernat confessa haver rebut del dit mossèn clavari IIII lliures, VI sous, VIII, e són per la segona terça de dit son salari, e per ço, renunciant, etcètera, presents per testimonis Miquel Merino e Joan Domènech, verguers, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Ítem, dijous, lo primer de juliol de dit any, lo dit mestre Domingo Bernat confessa haver rebut del dit mossèn clavari IIII lliures, VI sous, VIII, e són per la darrera terça e compliment de dit salari, presents per testimonis los honorables mícer Martí Vilar, jurista, e Pau Cerdà, ciutadans de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

30

1512, febrer, 19. Tortosa

Anotació del pagament als procuradors Antoni Boteller i Manel Cerdà, pel preu de les torxes que la ciutat fa cada any. L'argenter Domingo Bernat és present com a testimoni.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 107 (3r lli-gall), p. 31

31

1512, juliol, 1. Tortosa

Anotació del salari de marchador de l'argent del Consell a l'argenter Domingo Bernat.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 107 (3r lli-gall), p. 75

És lo salari del dit Domingo Bernat, marchador de argent, X sous.

Primo, dijous,⁵⁴ lo primer de juliol de MDXII, donà e pagà lo dit mossèn clavari los dits X sous de salari: ll. X s.

⁵⁴ Segueix "a", ratllat.

32

1512, setembre, 17. Tortosa

Anotació d'un pagament a l'argenter Domingo Bernat per la reparació del calze de la Casa de la Ciutat.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 108 (1r lli-gall), f. 12r

Ed. parcial J. Vidal, "Contribució a l'estudi de l'argenteria medieval de la ciutat de Tortosa", p. 111

E més, divendres, a XVII de setembre de dit any, donà e pagà lo dit mossèn clavari a mestre Domingo Bernat, argenter, per lo adob del peu del càlser qui serveys a les misses se dihen en la Casa de la Ciutat, axí per lurs treballs com de l'argent y havia mes, y açò de ordinació dels dits senyors de procuradors: ll. X s.

33

1512, setembre, 22 – 1513, abril, 15. Tortosa

Anotació del salari de pesador de monedes del Consell a l'argenter Domingo Bernat, que el cobra en tres terces.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 108 (1r lli-gall), f. 41v

És lo salari de mestre Domingo Bernat, pessador de les monedes, XIII lliures.

Primo, a XXII de setembre 1512, lo dit mestre Bernat confessa haver rebut del dit mossèn clavari IIII lliures, VI sous, VIII, e són per la primera terça de dit salari, e per ço, renunciant, etcètera, presents per testimonis mossèn Antoni Boteller e Joan Domènech, verguer, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Més, a XXII de deembre de dit any, lo dit mestre Bernat⁵⁵ confessa haver rebut del dit mossèn clavari altres IIII lliures, VI sous, VIII, e foren per la segona terça de dit salari, e per ço, renunciant, etcètera, presents per testimonis en Ffrancesch Comí, laurador, e Miquel Merino, altre verguer, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Més, a XV de abril de MDXIII, lo dit mestre Domingo Bernat confessa haver rebut del dit clavari IIII lliures, VI sous, VIII per la darrera terça e compliment de dit salari, e per ço, renunciant, etcètera, presents per testimonis Miquel Merino e Joan Domènech, verguers, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

55 Segueix "Andreu", ratllat.

34

1512, setembre, 22. Tortosa

Anotació del salari de marcadore de l'argent del Consell a l'argenter Domingo Bernat.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 108 (1r lli-gall), f. 42r

És lo salari de dit mestre Domingo Bernat, marchador d'argent, X sous. Primo, a XII de setembre 1512, pagà al dit mestre Bernat los dits X sous de salari: II. X s.

35

1514, octubre, 2 – 1515, abril, 30. Tortosa

Anotació del salari de pesador de monedes del Consell a l'argenter Domingo Bernat, que el cobra en tres terces.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 108 (2n lli-gall), f. 43v

És lo salari de mestre Domingo Bernat, pesador de les monedes, XIII lliures.

Primo, a II de octubre de MDXIII, lo dit mestre Domingo Bernat confessa haver rebut del dit mossèn clavari IIII lliures, VI sous, VIII, e són per la primera terça de dit salari, que finí a XXV de setembre passat, presents per testimonis lo honorable en Bernat Pere Ramon, mercader, e Joan Domènech, verguer, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

E més, a XXII de deembre de dit any, lo dit mestre Domingo Bernat confessa haver rebut del dit mossèn clavari altres IIII lliures, VI sous, VIII per la segona terça de dit salari, presents per testimonis los honorables mestre Bernat [Liula] e Guillem Miró, jurista, ciutadans de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Més, a XXX de abril any MDXV, lo dit mestre Domingo Bernat confessa haver rebut de l'honorable en Pere Cerdà, fill del dit quòndam clavari, com a procurador de sa mare, tenint e possehint los béns de son marit, etcètera, consentint lurs germans, IIII lliures, VI sous, VIII per la darrera terça e compliment de dit salari, per lo dit e present any, que finirà la vespra de la Assensió prop venidora, presents per testimonis lo honorable en Carles Trilles, notari, e mestre Vicent Ferrer, sastre, ciutadans de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

36

1514, desembre, 22. Tortosa

Anotació del salari de marcadore de l'argent del Consell a l'argenter Domingo Bernat.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 108 (2n lli-gall), f. 44r

És lo salari del dit mestre Domingo Bernat, marcador d'argent, X sous. Primo, a XXII de deembre MDXIII, pagà al dit Domingo Bernat dit salari: II. X s.

37

1515, maig, 10. Tortosa

Anotació del pagament a Domingo Bernat per la factura de dues culleres d'argent que la ciutat regala als vencedors del joc del tir de ballesta.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 108 (2n lli-gall), f. 18v

Cit. J. Vidal, "Contribució a l'estudi de l'argenteria medieval de la ciutat de Tortosa", p. 113

Ítem, dijous, a X del dit mes de maig de dit any MDXV, mestre Domingo Bernat, argenter, de la present ciutat, confessa haver rebut de la dita muller e fills del dit quòndam clavari, de provisió dels dits senyors de procuradors, II lliures barchinoneses, e foren per la valor e preu de aquelles dos culeres de argent, cascuna de pes de una onza, que los sobredits, inseguint la deliberació de l'honorable consell general havien fetes fer per la joya dels tiradors de ballesta, compresos los treballs seus de fer aquelles, la qual joya, segons relació de mícer Cerveró, Antoni Codina, Martí Desment e Joan Ros, tiradors, havia guanyada Gabriel Lonch, apotecari. E per ço, renunciant, etc., presents testimonis Miquel Merino e Joan Domènech, verguers, de Tortosa: II ll. s.

38

1515, octubre, 3 – 1516, abril, 4. Tortosa

Anotació del salari de pesador de monedes del Consell a l'argenter Domingo Bernat, que el cobra en tres terces.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 108 (3r lli-gall), f. 35v

És lo salari de mestre Domingo Bernat, pesador de les monedes, XIII lliures.

Primo, divendres, a III de octubre any MDXV, lo dit mestre Domingo Bernat confessa haver rebut del dit mossèn clavari IIII lliures, VI sous, VIII barchinoneses. E foren per la primera terça del dit son salari, presents per testimonis mossèn Pere Lorens e en Joan Domènech, altre verguer, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Més, a XXII de deembre de dit any, lo dit mestre Domingo Bernat confessa haver rebut del dit mossèn clavari IIII lliures, VI sous, VIII per la

segona terça de dit salari, presents per testimonis mossèn Pedro Vila e Pere Breçó, mercader, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Més, a IIII de abril any MDXVI, lo dit mestre Domingo Bernat confessa haver rebut del dit mossèn clavari IIII lliures, VI sous, VIII per la darrera terça e compliment del dit son salari de pesador de les monedes, per lo dit e present any que finirà la vespra de la Asenció prop vinent. E per ço, renunciant, etcètera, presents per testimonis lo discret en Francesch Joan Galindo, notari, e Jacme Galindo, laurador, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

39

1515, novembre, 6. Tortosa

Anotació del primer pagament a Domingo Bernat per la confecció d'unes vergues noves per als verguers de la ciutat.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 108 (3r lli-gall), f. 9v

Cit. J. Vidal, "Contribució a l'estudi de l'argenteria medieval de la ciutat de Tortosa", p. 108; J. Vidal, "Assaig de panorama de les arts a la Tortosa del Renaixement", p. 240

E més, dimarts, a VI de nohembre de dit any, mestre Domingo Bernat, argenter de la present ciutat confessa haver rebut del dit mossèn clavari, de provisió dels dits senyors de procuradors, X lliures barchinoneses; e foren en part de paga de les vergues de argent tornà a refer de nou per als verguers de dita ciutat, com les velles fossen perilloses de desfer-se, de cada dia; e per ço, renunciant, etcètera, presents testimonis en Antoni Martí, laurador, e Pere Mombrú, corredor, de Tortosa: X ll. s.

40

1515, desembre, 1. Tortosa

Anotació del segon pagament a Domingo Bernat per la confecció d'unes vergues noves per als verguers de la ciutat.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 108 (3r lli-gall), f. 11v

Cit. J. Vidal, "Contribució a l'estudi de l'argenteria medieval de la ciutat de Tortosa", p. 108; J. Vidal, "Assaig de panorama de les arts a la Tortosa del Renaixement", p. 240

E més, disapte, lo primer de deembre e any sobre dit MDXV, lo dit mestre Domingo Bernat, argenter, confessa haver rebut del dit mossèn clavari, de provisió dels dits procuradors, V lliures XV sous VIII barchinoneses; e foren a compliment de XI onzes VII argenços de argent havia fetes per als verguers de dita ciutat, per les mans e factura de dites vergues, que pesaren XXXV onzes X argensos, que a raó de II sous VI per onza, de

obrar \en argent blanc/, havia de haver les dites V lliures XV sous VIII⁵⁶, de les quals, renunciant, etcètera, presents per testimonis en Miquel Merino e Joan Domènech, verguers, de Tortosa: V ll. XV s. VIII.

41

1516, gener, 5. Tortosa.

Anotació del tercer pagament a Domingo Bernat per la confecció d'unes vergues noves per als verguers de la ciutat i per la reparació del calze de la Casa de la Ciutat.

ACBEB, fons de l'Ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 108 (3r lli-gall), f. 14r

Cit. J. Vidal, "Contribució a l'estudi de l'argenteria medieval de la ciutat de Tortosa", p. 108, 111; J. Vidal, "Assaig de panorama de les arts a la Tortosa del Renaixement", p. 240

E més, dit jorn de disapte de⁵⁷ cinch de janer, any sobre dit MDXVI, mestre Domingo Bernat, argenter, confessa haver rebut del dit mossèn clavari, de provisió dels dits senyors de procuradors, de una part, III lliures, XVIII sous, per lo que era entrat en daurar les vergues fetes per la ciutat; més, per lo argent viu, VIII sous; més, per les vergues de fust V sous; més, per les mans sues de daurar aquelles, més per lo adob del càlser de les misses, X sous; que per tot són V lliures XVII sous, de les quals, renunciant, etcètera, presents per testimonis lo magnífich Loís Holiver e Gaspar Manel, mercader, de Tortosa: V ll. XVII s.

42

1516, abril, 30. Tortosa

Anotació de diverses quantitats als argenters Domingo Bernat i Antoni Codina per l'adquisició d'argent a un frare i la confecció de dos canelobres.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 108 (3r lli-gall), f. 18v

Ítem, dit jorn, pagà a mestre Domingo Bernat, argenter, qui present era, XII sous per atre tanta quantitat ell havia bestreta a un frare que li havia tret venal XVIII onzes, VI argensos, les quals se hajan restituïdes y aquelles li pres la ciutat, y fer dos canalobres; presents per testimonis mestre Joan Dalmau, fuster, e Joan Domènech, verguer: ll. XII s.

E més, dit jorn, mestre Antoni Codina, argenter, de la present ciutat, confessa haver rebut del dit mossèn clavari, de una part, VIII sous per la milloria de XVIII onzes, VI argensos havien pesats dos canalobres la

⁵⁶ Segueix "que, abatut", ratllat.

⁵⁷ Segueix "X", ratllat.

ciutat havia fets per [...] de l'argent del dit frare liurà per mestre Domingo Bernat; y per les mans I lliura, X sous; e per II, a raó, més avant, de argent, II sous, II; que per tot és II lliures, X sous II; de les quals, renunciant, etcètera, presents per testimonis en Andreu Botia e Joan Dalmau, fuster, de Tortosa: II ll. X s II.

43

1516-1517. Tortosa

L'argenter [Domingo] Bernat destrueix un ducat rebut per la fàbrica de la seu dels acaptes a la comarca de l'Alcalatèn, ja que era fals.

BC, Ms. 4341, f. 279v-280r

44

1517, setembre, 22 – desembre, 12. Tortosa

Anotació del salari de pesador de monedes del Consell a l'argenter Domingo Bernat, que el cobra en dues vegades.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 109 (1r lli-gall), f. 38v

És lo salari de mestre Domingo Bernat, pesador de les monedes, XIII lliures.

Primo, a XXII de setembre any MDXVII, paguà lo dit mossèn Sentís en dit nom al dit Domingo Bernat IIII lliures, VI sous, VIII per la primera terça de dit salari que finí a XX de dit mes, presents per testimonis mossèn Johan Ferrer, prevere, e Miquel Dures, habitant en Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

Més, a XII de deembre de dit any, lo dit mestre Bernat confessa haver rebut del dit Sentís, en dit nom, VIII lliures, XIII sous, IIII, per lo compliment son salari de pesador per lo dit e present any, que finirà la vespra de la Assensió prop venint. E per ço, renunciant, etcètera, presents per testimonis lo honorable en Joan Forcadell, fill d'en Pere, e Miquel Merino, verguer, de Tortosa: VIII ll. XIII s. IIII.

45

1518, gener, 25 – febrer, 26. Tortosa

Anotació del pagament dels pesals de les monedes, incloses balances i capses, que la ciutat de Tortosa adquireix a Barcelona, i del cost del seu transport.

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 109 (1r lli-gall), f. 17v

E més, a XXV del dit mes de ganer any dessús dit MDXVIII, posà en data lo dit mossèn Sentís, clavari sobre dit, aquelles VI lliures, I sou, VI barchi-noneses, e foren per lo cost dels pesos de les monedes novament ven-

guts de Barchinona per a pesar la moneda en la present ciutat, ab ses capces e balances, e de altra part I sou, VI per lo port de dits pesos, que per tot són sis lliures, III sous, les quals, a XXVI de febrer de dit any, per consell de vintena, fonch deliberat li fossen preses en compte: VI ll. III s.

46

1518, gener, 25 – maig, 14. Tortosa

Anotació dels pesals que la ciutat de Tortosa ha adquirit a Barcelona, feta en l'acte del seu lliurament del mestre Domingo Bernat, pesador de les monedes. En el foli següent s'anota el seu lliurament a l'argenter Joan Medina, que ha estat elegit nou pesador de les monedes.

ACBEB, fons de l'Ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 109 (1r lli-gall), f. 59r-v

Cit. J. Vidal, "Contribució a l'estudi de l'argenteria medieval de la ciutat de Tortosa", p. 106; J. Vidal, "Assaig de panorama de les arts a la Tortosa del Renaixement", p. 240

A XXV de janer any MDXVIII, foren liurats per mossèn Miquel Sifre e mossèn Jacme Martí, dos dels procuradors lo present any de Tortosa, per mans de l'honorable en Joan Sentís, clavari de dita ciutat, a mestre Domingo Bernat, argenter, pesador de les monedes, qui present era, los pesos nous qui eren venguts de Barchinona. E són los següents:

Primo, una peça de pes de cent ducats.

Ítem, altra peça de pes de L ducats.

Ítem, altra peça de pes de XXX ducats.

Ítem, altra peça de pes de XXV ducats.

Ítem, altra peça de pes de XX ducats.

Ítem, altra peça de pes de XV ducats.

Ítem, altra peça de pes de X ducats.

Ítem, altra peça de pes de VIII ducats.

Ítem, altra peça de pes de VII ducats.

Ítem, altra peça de pes de VI ducats.

Ítem, altra peça de pes de V ducats.

Ítem, altra peça de pes de IIII ducats.

Ítem, altra peça de pes de III ducats.

Ítem, altra peça de pes de II ducats.

Ítem, altra peça de pes de I ducat.

Ítem, altra peça de pes de mig ducat.

Ítem, altra peça de pes de quarta de ducat.

Ítem, tres capces ab ses⁵⁸ balances, les unes grans, les altres miganes, e les altres xiques, ab ses minves.⁵⁹

Les quals coses e pesos foren comanades per dits senyors de procuradors al dit Domingo Bernat, pesador dessús dit, qui present era, e confessant aquelles tenir en comanda, etcètera, e aquelles pecúnies tornar e restituir tota hora e quant serà request, etcètera, e per ço ne obligà persona e béns, etc., renunciant, etc.

Testimonis, honorable Eximeno de Artieda e Joan Ros, asaunador, de Tortosa, cives.

|| f. ^{59v} En après, a XIII de maig any MDXVIII, los sobre dits pesos foren liurats per dit Domingo Bernat, òlim pesador de les monedes, a mestre Joan Medina, argenter, novament elet en presència dels magnífichs procuradors de dita ciutat, e aquells pesos liurar e tornar tota hora e quant ne serà request per aquell e dita ciutat, sots obligació de persona e béns, etc.

47

1519, novembre, 11 – 1520, maig, 5. Tortosa

Anotació del salari de pesador de monedes del Consell. La primera terça correspon al mestre Joan Medina i les dues darreres al mestre Domingo Bernat

ACBEB, fons de l'ajuntament de Tortosa, Llibre de Clavaria, 109 (2n lli-gall), f. 44r

Cit. J. Vidal, "Assaig de panorama de les arts a la Tortosa del Renaixement", p. 240

És lo salari del pesador de les monedes, XIII lliures; la primera terça de les quals pertany a-n Joan Medina, argenter.

E les dos terçes han esguart a mestre Domingo Bernat, qui ha succehit en dit pes.

Primo, a XII de noembre, any MDXVIII, lo dit en Johan Medina, confessa haver rebut del dit mossèn clavari IIII lliures, VI sous, VIII barchinoneses. E foren per la primera terça del dit salari a ell pertanyent, presents per testimonis lo discret en Joan Vilar, notari, e Miquel Merino, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

E més, a XXIII de deembre de dit any, pagà dit clavari al dit mestre Domingo Bernat, en dit nom, qui present era, IIII lliures, VI sous VIII barchinoneses. E foren per la segona terça de dit salari, que s-era a terme a ll de febrer vinent. E per ço, renunciant, etcètera, presents per testimonis Miquel Merino e Joan Domènech, verguers, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

58 Segueix "parells de", ratllat.

59 Segueix "dobles", ratllat.

Ítem, a V de maig de MDXX, pagà dit clavari al dit mestre Domingo Bernat, en dit nom, qui present era, IIII lliures, VI sous, VIII barchinoneses. E foren per la darrera terça e compliment de dit lur salari, per lo any que finia la vespra de la Asenció vinent, presents per testimonis lo honorable mestre Martí Vilar, juriste, e Joan Domènech, verguer, de Tortosa: IIII ll. VI s. VIII.

48

1522, agost, 12 – setembre, 15. Tortosa

Inventari dels béns de n'Antoni Ferrús, argenter de Tortosa, difunt.

ACBEB, fons notarial de Tortosa, Sig. 1313, s/f

[...]

E, primerament, en unes cases situades dins la dita ciutat de Tortosa, en lo carrer dels Cambis, les quals són de mossèn Joan Menor, prevere comensal de la seu de Tortosa, en les quals, vivint, lo dit defunct habitava, foren atrobades les coses següents:

En la botiga:

Primo, una taula ab dos banchs, de fusta de noguer.

Ítem, una capsa ab son cubertor, dins la qual foren atrobats dos bolichs xichs de agulles de cosir.

Ítem, miga liura y tres onzes de filera.

Ítem, dos plechs de agulles de cosir.

Ítem, dos plechs de agulles cordoveses, xichs.

|| Ítem, cinch cabdells xichs de fils, los quatre blaus e lo hu⁶⁰ blanch.

Ítem, huyt cabdellets de fil blanch.

Ítem, huyt onzes de fil, en capdells de diverses colors.

Ítem, huna altra capsa, pintada, dins la qual foren atrobades les coses següents:

Primo, setze parells de ganivets ab ses baynes.

Ítem, miga dotzena de culleretes de lautó.

Ítem, vint-y-dos parells de tesoretetes.

Ítem, hun plech de cordes de violes e hun altre de [c]edes de çabater.

Ítem, tres grataboxas de lautó per argenters.

Ítem, huna capsa pintada dins la qual foren atrobades⁶¹ quatorze parells e mig de pintes, entre grans e xiques, e dos⁶² culleretes de lautó.

60 Segueix "blanch", ratllat.

61 Segueix "les coses següents", ratllat.

62 Segueix "ítem", ratllat.

Ítem, huna capsa pintada, ab son cubertor, dins la qual foren atrobades nou spills, unes horetas, dos setsams e dos hulleres ab sos stoygs.

Ítem, huna capsa pintada, ab cubertor, dins la qual foren atrobades dos liures e huyt onzes de çucre exaropat e una poca de salça mòlta.

Ítem, huna capsa blanca ab son cubertor, dins la qual foren atrobades quatre peçes de stamets.

Ítem, huna capsa blanca ab son cubertor, dins la qual foren atrobades les coses següents:

Primo,⁶³ quatre peces de filadís de ceda negra.

|| Ítem, tres peces de veta de seda groga, morada e negra.

Ítem, dos pessas negres encetades.⁶⁴

Ítem, huna altra peça de seda negra e hun trosset.

Ítem, tres peces de ceda, groga, de grana, e l'altra tenada.

Ítem, nou bolichs de cordó de stamet.

Ítem, hun tros de cordó de ceda groga.

Ítem, sis pessas de veta [sivillana] de moltes colors.

Ítem, tres trossos de veta de ceda groch verat.

Ítem, huns trossos de seda, veta blava e negra.

Ítem, quatre trossos de veta de seda, dos negres e les altres dos de colors.

Ítem, huna poca veta de ceda, de colors.

Ítem, huna altra capsa blanca, ab son cubertor, dins la qual foren atrobades onze boliquets de agulles de cosir, e⁶⁵ \unes/ poques de agulles çaqueres, e hun altre plech de agulles més grosses.

Ítem, huns quants papers de agulles de cap, en los quals hi ha tres papers de agulles, poch més o menys.

Ítem, huna altra capsa pintada, ab son cubertor, dins la qual foren atrobades tres liures de ceda, de diverses colors.

|| Ítem, miga liura de filadís de ceda negra, torçut.

Ítem, altra capsa pintada, ab son cubertor, dins la qual foren atrobades dos liures entre clavells y canyella, e tres liures y deu onzes de gingebre, ab quatre onzes de càssia.

Ítem, quatre plechs de filera y tres plechs de adzerquol dins huna altra capsa blanca miganada; en lo altre migà foren atrobades onze teles de

63 Segueix "tres peçes", ratllat.

64 Segueix "negres", ratllat.

65 Segueix "quatre", rallat.

cedaçàs,⁶⁶ cinch trossos de peces de⁶⁷ cotó de la terra, e trenta teles de sedaços en una peça.

Ítem, huna altra capça pintada, buyda.

Ítem, tres lumaners, nous.

Ítem, quaranta-nou olletes per a scriure, ab sos⁶⁸ buchs.

Ítem, dos plechs de⁶⁹ fil blau e blanch, pesa dos liures, e lo blanch liura e huyt onzes.

Ítem, una caxa blanca, dins la qual foren atrobades les coses següents:

Primo, tres liures y deu onzes de cotó filat, per a⁷⁰ mexes.

Ítem, huna daga ab lo mantí de argent, e hun punyal [terceiat].

Ítem, quatorze onzes de fil negre.

Ítem, huna liura e deu onzes de filera.

Ítem,⁷¹ \quatre/ dotzenes de plomes de scriure.

Ítem, cinch pecetes de stamet grosser, dos de color e tres negres.

Ítem, huyt parells de guants de pell.

|| Ítem, tres liures y miga de cotó per a filar.

Ítem, set bosses de cuyro blanch, de dona.

Ítem, tres olletes de scriure.

Ítem, quinze sabatetes de colors, hobra de Barcelona.

Ítem, miga liura de çafrà.

Ítem, cinch dotzenes de guaspes de punyals de lautó groch e negre.

Ítem, deu dotzenes de cascavells grans.

Ítem, mig çaquet de cascavells xichs, miga grossa, poch més o menys.

Ítem, set agullers de tenir agulles.

Ítem, quinze bossetes de stam, xiquetes.

Ítem, altres quinze bossetes de stam, de la mateixa sort.

Ítem, vint-y-huyt papers de agulles de cap, entre grosses e xiques.

Ítem, quatre agullers per tenir agulles.

Ítem, quatre dotzenes de cordons vermells de⁷² cuyro de vedell.

Ítem, dos dotzenes de cordoneres de fil.

66 Per "sedàs".

67 Segueix "cobo", ratllat.

68 Segueix "huchs", rallat.

69 Segueix "foll", ratllat.

70 Segueix "metges", ratllat.

71 Segueix "dos, tres", ratllat.

72 Segueix "vedell", ratllat.

Ítem, tres plechs de bossetes xiquetes de cuyro.
 Ítem, huna peça de veta blanca.
 Ítem, tres baynes de punyal.
 Ítem, miga grossa de cordoneres blanques, de cabrit.
 || Ítem, sis baynes de punyal, xiques.
 Ítem, dos dotzenes y miga de maniopes.
 Ítem, dos parells de tapins de Barcelona.
 Ítem, huna altra caxa blanca, dins la qual foren atrobades les coses següents:
 Primo, dotze peces de veta de filera blanca.
 Ítem, dos plechs de cordoneres vermelles.
 Ítem, hun plech de ligacames.
 Ítem, hun bolich de cintes ab huna dotzena de ganivets [de bomians], ab ses baynes.
 Ítem, sis parells de calcetes de agulla, de minyons.
 Ítem,⁷³ dos dotzenes de culleres noves, de fusta.
 Ítem, huyt parells de calcetes de la matexa sort.
 Ítem, miga liura de filera blanca.
 Ítem, dos massos de fil negre.
 Ítem, huna arrova de pebre e una altra de avellanes trencades.
 Ítem, vint-y-nou pintes xiques e dos dotzenes de grans, noves.
 Ítem, dos spalmadors nous, lo hun gran e l'altre xiquet.
 Ítem, dos pintes per a pintinar cotó.
 Ítem, huna rova de claus dinals, poch més o menys.
 Ítem, setze cents de civelles de çabates.
 || Ítem, hun miller de alenes de çabater, sens mànechs, poch més o menys.
 Ítem,⁷⁴ dotzenes de puntes, grans, entre grogues e vermelles.
 Ítem, setze pintes de color, vermelles, grans.
 Ítem,⁷⁵ dos dotzenes de pintes, entre xiques e miganceres.
 Ítem, una grossa de tiretes de filet, negres.
 Ítem, miga grossa de tiretes de cabrit e vint ganivets ab ses baynes.
 Ítem, sis flautetes de minyons.

73 Segueix "huyt", rallat.

74 Segueix "set", ratllat.

75 Segueix "cinch dotzenes", ratllat.

Ítem, una dotzena de bossichs de cuyro e dos dotzenes de xiulets de fusta.

Ítem, una dotzena de cordonets de cabrit.

Ítem, una dotzena de corretges de cuyro.

Ítem, una dotzena de cintes de stam.

Ítem, dos roves de claus, entre xichs e grans.

Ítem,⁷⁶ tres çaquets de taxes, dins los quals havia hun miller de taxes, poch més o menys.

Ítem, sis dotzenes de taxes stanyades de cadira, poch més o menys.

Ítem, dos quintars de ferro [de barra].

Ítem, sis massos de fil de ferro, los quatre ja encetats.

Ítem, davall la taula de la botigua foren atrobades jerres olieres buydes.

|| Ítem, dos gerres valencianes.

Ítem, nou gerres olieres buydes.

Ítem, tres dozenes de spardenyes grans, \de cànem/, e cinch parells de xiques, d'espert, e sis parells, totes d'espert.

Ítem, dos liures de candeles de seu.

Ítem, miga liura de glaça dins huna capceta e miga grossa de didals dins huna altra capsa.

Ítem, dos liures e miga de blanquet cru dins altra capsa.

Ítem, tres dotzenes de ternes de daus.

Ítem, miga liura de pólvora de encens dins altra capsa.

Ítem, huna liura e quatre onzes de mastech dins altra capsa.

Ítem, tres dotzenes de cascavells, entre xichs e migancers, dins altra capceta.

Ítem, hun miler de ams, entre grans e xichs.

Ítem, cinch-cents de la mateixa sort,⁷⁷ dins capcetes.

Ítem, sis dotzenes de gafets negres e altres sis de blanchs, entre mascles e femelles \dins una altra capça./

Ítem, una capça de erba cuquera.

Ítem, miga dotzena de riscles de cedaços e dos pimenteres de terra, la huna quasi miga de çoffre e l'altra buyda, daval dita⁷⁸ taula de la botiga.

|| Ítem, huna arrova de çoffre dins nabs de fusta, entre sofre viu e altre çoffre groch.

⁷⁶ Segueix "hun çaquet de taxetes", ratllat.

⁷⁷ Segueix "din", ratllat.

⁷⁸ Segueix "tausa", ratllat.

Ítem, dos roves de alum e de tàrtar, huna rova de quiscú, dins sos sachs, poch més o menys.

Ítem, miga roba de claus mallals, poch més o menys.

Ítem, huna ratera de fil de ferro.

Ítem, miga grossa de cabassets de comprar, poch més o menys.

Ítem, dos raynes de paper blanch e set llantiers e dos mexers.

Ítem, dos liures de triaga en un pot \de vidre/, poch més o menys.

Ítem, sis pots de vidre, entre buyts, e migs, e encetats, ab avellanes e confits.

Ítem, dos peces de saya, encetades.

Ítem, huna peça de fustani blanch.

Ítem, huna peça de burell, menys dos canes.

Ítem, deu palms de pardillo, poch més o menys.

Testes huius rey sunt Joannes Ferrando, notarius, et Martinus Ravanals, barbitonsor, dertusensis.

||

Die XV mensis septembris anno a Nativitate Domini M^o D^o XXII°.

En lo celler y stable:

Primo, tres cantarells y dos bótes, la huna de les quals és desfonada, tot buyt e vell.

Ítem, quatre sarrions de vidriol, dins los qualls havia quatre quintars, poch més o menys.

En lo dit stable:

Ítem, huna mula vella de cella, ab fre e cella, tot molt dolent.

Ítem, nou sarrions y sinch sàrries de palma, noves, e quatre sarrions d'espart, entre nous e que ya han servit.

Ítem, dos quitrans de alquitrà, poch més o menys, e hun quintar de trementina, poch més o menys.⁷⁹

En la cambra:⁸⁰

Ítem, hun tas ab son piló e hunes manxes de argenter.

Ítem, huna raspa e huna smoladora per a smolar los borins.

|| Ítem,⁸¹ \vint/ martells, entre xichs e grans.

Ítem, nou tesores.

79 Segueix "Ítem, hun tas ab son piló e hunes manxes de argenter" i "Ítem, huna raspa e huna smoladora per a smolar los borins", ratllat.

80 Segueix "hon foren atrobades les aynes e forniment del dit quòndam Ferrús per a la botiga de son offici", ratllat.

81 Segueix "denou", ratllat.

Ítem, huyt tenalles e dos fileres.

Ítem, tretze encluses, entre grans e xiques.

Ítem, dotze embotidors e hun compàs xich.

Ítem, huna birla de ferro e altra de fusta per a amollar anells, e hun torn de foradar.

Ítem, quatre baveres, les dos grans e les altres dos xiques.

Ítem, quatre molles e dos mordaces per al carbó.

Ítem, dos cavalls de⁸² ferro per al foch.

Ítem, tres spases, les dos guarnides e la huna per a guarnir, e hun broquer e cervellera.

Ítem, hun caxó en lo qual dit Ferrús, quòndam, hobrava, en lo qual ha quatre pasteres ab sa tanca e clau, dins lo qual foren atrobades molts patrons e formes, per a dit son ofici en la filera més bayxa,⁸³ e dos fileres primes.

Ítem, en la segona de la més bayxa fonch atrobat lo següent:

Primo, cinch parells entre caps e sivelles de argent, e cinch parells de platons.

Ítem, quatre arracades de argent daurades.

Ítem, hun canyó de canya dins lo qual havia poca de fulla per a metre davall les pedres de les anells.

Ítem, dihuyt anells de argent, daurats,⁸⁴ huns ab pedres e altres sens pedres.

|| Ítem, tres paperets de limalla de argent.

Ítem, quatre creus e dos agnus de argent, daurats.

Ítem, dos branquetes de coral, la huna vermella e l'altra blanca, guarnida de argent al cap, e dos planxetes de coral e hun paper ab hun poch de borrayx.

Ítem, quatorze verguetes de argent, retortes.

Ítem, cap y sivella de argent, ab quatre platons e huna guarnició de dents de dolfí, hobrat.

Ítem, huyt onzes de argent trencat e tres reals e mig, valencians.

Ítem, dos caps⁸⁵ de correga, [g]arnits ab dihuyt platons de argent.

Ítem, huyt grans de argent, entre granets e xiquets.

Ítem, dos verguetes de argent, blanques.

82 Segueix "fera", ratllat.

83 Segueix "ítem", ratllat.

84 Segueix "los", ratllat.

85 Posa "camps" i la "m" és ttxada amb "x".

Ítem, desset fulles de argent, per a cadenes.

Ítem, dins una capceta foren atrobats hun joyell de or en què y stà sanct Joan, ab ses perles, e huna patena de or, en la huna part stà sanct Marcs, la altra sancta Magdalena.

Ítem, una jostineta de corall, guarnida de or.

Ítem, una patena de nacre, en la qual és sancta Ana e la Verge Maria.

Ítem, una boteta de or, xiqueta.

Ítem, huna medalla de or, smaltat, ab lo cap de sanct Joan.

Ítem, huna castanyeta de atzabeja, guarnida de or, ab dos orellalets de or.

|| Ítem, hun robí engastat en or, e deu pedres per a posar ab anells.

Ítem, filets de perles menudes, ab unes quantes de desfetes, e desset enrastrades.

Ítem, hunes quantes pessetes de argent, daurades, en un paperet.

Ítem, en una altra capceta fonch atrobat hun diamant e dos turqueses, ab hun robí, tot engastat ab anells de or e hun anell de or retort.

Ítem, huyt jacsincts en hun paperet, sens engastar.

Ítem, quatre anells ab pedres y tres vergues de or.

Ítem, huna altra capceta redona, dins la qual foren atrobades dos segells de /or/ e hun anell ab pedra, de or.

Ítem, hun yoyellet de or, ab⁸⁶ los quatre evangelistes e hun riellet de or.

Ítem, sis toques per tocar or, les puntes de or e lo restant de argent.

Ítem, altra capceta, de lautó, redona, dins la qual ha moltes maneres de pedretes e hun boliquet de trenetes de fill de seda e argent.

Ítem, dos parells de arracades de argent, daurades.

Ítem, huna altra capça redoneta, dins la qual havia cinquanta malles.

Ítem, huna altra capceta redona, ab onze morlans e tres diners de gayata, ab huyt malles.

Ítem, altra capceta, de fusta, dins la qual havia tres anellets d'or, sens pedres.

|| Ítem, huna taça de argent e dos culleres trencades.

Ítem, dos papers dins los quals hi havia moltes pedres de turqueses, menudes.

Ítem, cent e quatorze reals e mig, entre castellans, navarros e mig reals, dins hun saquet de drap de lens vert.

Ítem, en hun paperet ha⁸⁷ huyt sous de menuts, jaquesos.

86 Segueix "sa", ratllat.

87 Segueix "yt", ratllat.

Ítem, tres rastres de olivetes de coral.

Ítem, dos parges amples⁸⁸ negres, de correga, e hun vermell, ja amprat.

Ítem, tres parges negres, curtets, hobrats e envellutats, dins huna capça redona, blanca.

Ítem, dos canadelles de argent, ab sos cubertós, e hun rastre de grans de argent en lo qual ha⁸⁹ sixty parells de grans.

Ítem, en hun paper ha⁹⁰ argent cremat.

Ítem, huna⁹¹ guarnició⁹² de correga daurada, la qual pesa⁹³ deu onzes, de argent.

Ítem, set branquetes de coral guarnides de argent, ab hun crestall.

Ítem, dos manilles de móra de argent, les quals pesaren quinze onzes.

Ítem, en hun caxó de dita pastera foren atrobat[s] dos⁹⁴ corets de atzabeja, guarnits de argent, e huna pateneta de argent guarnida ab la⁹⁵ \ ymatge/ de la Verge Maria.

|| Ítem, en una altra capceta de fusta, redona,⁹⁶ \foren/ atrobades huyt ymages de argent de la Verge Maria de Montserrat.

Ítem, huyt guarnicions de creus de creu de coral, de argent, e hun anell de argent ab dos pedres, no sabem quines són, e hun joyell d'argent sobredaurat, ab huns granets de smalt blancs.⁹⁷

Ítem, fonch atrobat en hun paperet ab limalla de or, e hun paperet ab huna peça de argent, daurada.

Ítem, huns poch de granats ab hunes capcetes.

Ítem, hunes mostres, trossets de cadena de argent.

Ítem,⁹⁸ onze pedretes de crestall, xiquetes.

Ítem, en altre caxó foren⁹⁹ \atrobats/, en huna capseta, molts robinets.

Ítem, huna altra capceta ab hunes quantes pedretes.

88 Segueix "de", ratllat.

89 Segueix "via", ratllat.

90 Segueix "via", ratllat.

91 Segueix "càrrega", ratllat.

92 Segueix "de p", ratllat.

93 Segueix "va", ratllat.

94 Segueix "cors", ratllat.

95 Segueix "parge", ratllat.

96 Segueix "fonch", ratllat.

97 Segueix "ítem", ratllat.

98 Segueix "huns quants crestallets", ratllat.

99 Segueix "atrobades les coses següents", ratllat.

Ítem, hun paper ab unes quantes pedres de vidre.

Ítem, altra capceta ab pedretes de anells, tot de poca vàlua.

Ítem, en altre caxó de dita pastera, fonch atrobat hun paperet ab set malles.

Ítem, trenta-hun sou y huyt en dinés valencians e jaquesos, en hun paper.

Ítem, hun poch de cotó ab pasta de almesch.

|| Ítem, desset morlans ab hun altre paperet.

Ítem, en la terça pastera ha¹⁰⁰ borins, limes e altra ferramenta menuda, e en hun caxonet ab menuts catalans falsos, tots tallats.

Ítem, en la quarta pastera no hi havia res, sinó tantsolament hun cadernat ab sa clau e hun forrellat.¹⁰¹

En la cambra de la carrera:

Primo, huna caxa groga, hobra de Barcelona, en la qual fonch atrobada huna capceta blanca, redona, dins la qual¹⁰² \atrobats/ trenta sous y tres diners jaquesos.

Ítem, en huna altra capceta, foren atrobats trenta-cinc reals e sis dinés menuts castellans.

Ítem, en altra capceta, foren atrobats trenta-dos ducats en or.

Ítem, huna altra pastera dins la qual ha¹⁰³ quatre¹⁰⁴ suatges e huna stampa de hun àngel, e dos liures de plom, poch més o menys.

Ítem, huna altra pastera dins la qual ha¹⁰⁵ \quatre/ molles de stampes de corretges, de coure.

|| Ítem, hun altre caxó dins lo qual ha¹⁰⁶ tres pasteres. En la primera ha¹⁰⁷ hun saquet ab pedres e huna canada.

Ítem, en la altra pastera ha¹⁰⁸ huna lima ab altres ferrets, de molt poca importància, e pesals de moneda, de coure.

Ítem, en la terça pastera ha¹⁰⁹ cresols per a fondre.

100 Segueix "via", ratllat.

101 Segueix "Ítem, en la", ratllat.

102 Segueix "havia, foren", ratllat.

103 Segueix "via", ratllat.

104 Segueix "enclusetes", ratllat.

105 Segueix "via", ratllat.

106 Segueix "via", ratllat.

107 Segueix "via", ratllat.

108 Segueix "via", ratllat.

109 Segueix "via", ratllat.

Ítem, hun altre caxó dins lo qual ha¹¹⁰ quatre pasteres, dins la més alta pastera ha¹¹¹ hun libre de mostres, ab huna canada e molles de cera dels evangelistes, e moltes altres franqueries satisfffents a l'offici del dit defunt, de poca importància, ab dos borins e branquetes de coral brut.

Ítem, en la segona pastera ha¹¹² \dos/ stapes de coure per a fer grans, ab dos martellets e huna encluseta e hunes tisoires.

Ítem, en la quarta pastera no y havia res.

Ítem, hun caxonet dins lo qual ha¹¹³ algunes planxetes per a dit offici.

Ítem, hun altre caxonet dins lo qual ha¹¹⁴ punxonets per a obrar anells.

|| Ítem, hun altre caxó dins lo qual foren atrobades moltes coses per a smaltar e smaltadors per a son offici.

Ítem, en dita cambra de la carrera fonch atrobat, hon dita viuda dormia, hun lit¹¹⁵ de posts ab sa màrfega, hun matalaf e hun travesser, hun oratori \de la Pietat/, dos scabeigs, huna cadira de cuyro, dos sombreros negres, hun oratoriet xiquet de Nostra Dona e dos cresols e huna taula redona.

Ítem, \en huna caxa de fusta de noguer ab pany e clau foren atrobades/ dos flaçades cardades e dos lançols. Ítem, altres dos flaçades sens pèl, la huna burella, e l'altra grisa, ja usades.

Ítem, dos catifes grans e altres dos xiques, ja usades.

Ítem, dos bancals de ras, larchs, usats.

Ítem, altre parell de pintats de colors, usats.

Ítem, tres bancals sotils, per a cada dia.

Ítem, hun tancaporta de tres personatges.

Ítem, hun exaló gran, groch.

Ítem, hun altre xiquet, de lit de repòs, vermell.

Ítem, huyt cortines de pinzell e dos trossos.

Ítem, huna pimentera envernçada, buyda.

En la sala de dita casa fonch atrobat lo següent:

Primo, cinch taleques amprades, buydes.

|| Ítem, en hun caxó groch de dos caxons, fonch atrobat lo següent:

Primo, quatre olles xiques de coure e huna altra molt xiqueta.

110 Segueix "via", ratllat.

111 Segueix "via", ratllat.

112 Segueix "via los", ratllat.

113 Segueix "via", ratllat.

114 Segueix "via", ratllat.

115 Segueix "ab", ratllat.

Ítem, hun canalobre de sis branques, de lautó.

Ítem, huna caldereta de aram.

Ítem, quatre canelobres de dos bazines de lautó e hun plat de stany.

Ítem, dos ballestes ab ses gafes, la huna de les quals¹¹⁶ és¹¹⁷ rullonera.

Ítem, hun morter de coure ab sa mà e huna cetra de aram.

Ítem, en lo altre caxó fonch atrobat lo següent:

Primo, quatre tovalles.

Ítem, dos dotzenes de torcaboques.

Ítem, sis torcaboques.

Ítem, molts trossos de drap vell.

Ítem, sis torcamans e dos coxineres.

Ítem, hun parell de coxineres blanques.

Ítem, hun altre caxó vell de fusta de àlber, fonch atrobada molta roba vella, de lana, de poca vàlua.

Ítem, dos gerres farineres, buydes.

Ítem, hun caxonet e huna cadira de fusta, molt dolent.

|| Ítem, hun tinell groc de fusta de àlber, ab son calaix, dins lo qual fonch trobat lo següent:

Primo, huns potets e ampolletes.

Ítem, huna salsereta ab albergínies confites.

Ítem, huna fruytereta de vidre.

En la cuyna de dita casa:

Primo, hun armari de fusta,¹¹⁸ engastat en la paret,¹¹⁹ \fonch atrobat/ lo següent:

Primo, tres ampolles, tres pots, dos brocalets de vidre.

Ítem, hun barral de vidre.

Ítem, quatre plats de terra e hunambut de stany, per mesurar oli.

Ítem, hunes¹²⁰ \quatre/ o cinch olles de terra, ja amprades.

Ítem, huyt scudelles.

Ítem, huna tassa de aram.

Ítem, hunes graelles ab tres asts, e huna paella de ferro, e hun rastellet.

Ítem, huna gerra buyda ab hun librell de terra.

116 Segueix "havia", ratllat.

117 Segueix "ser", ratllat.

118 Segueix "de", ratllat.

119 Segueix "havia", ratllat.

120 Segueix "catre", ratllat.

Ítem, huna pica de pedra.

Ítem, huna copa de aram ab huns ferros de olla.

Ítem, huna pastera de fusta de àlber ab son cernedor e çedàs.

Ítem, dos cocis de terra.

|| En los studis del pugant de la scala:¹²¹

Primo, dos lits, lo hu encaxat ab dos matalafs e huna màrrega.

Ítem, en lo¹²² \altre/ lit, que és de posts e petges, ha¹²³ una màrrega e dos matalafs.

Ítem, dos cófrens de la sort major, dins lo hu dels quals fonch atrobat lo següent:

Primo, set tovalles noves.

Ítem, huyt tovalloles.

Ítem, dos vànoves, la huna gran e l'altra xiqua, del breçol.

Ítem, hun papalonet del lit xich, ab listes valencianes.

Ítem, hun davantlit ab listes blaves, de fil.¹²⁴

Ítem, quatre coxins de ploma, los dos randats e los dos hobrats de seda.

Ítem, dos lançols prims de tela, de tres teles.

Ítem, set parells e mig de lançols e hun parell de oldans.

Ítem, hun mig cofre pintat de blanch y vert, dins lo qual fonch atrobat lo següent:

Primo, hun tros de sayal e hun saquet ple de pedres per al dit offici.

Ítem, hun cofrenet de pedres.

Ítem, dos capces de pes, ab dos pesos de moneda.

Ítem, huna capça plena de mostres de plom.

Ítem, huna altra capsia plena de stampes de || coure, de moltes maneres.

Ítem, huna altra capsia de ferro, en la qual ha¹²⁵ tres tanques, dins la qual ha¹²⁶ mostres de plom.

Ítem, hun libre gran, ab les cubertes de fusta, lo qual comensa "Libre de dona Sanxis", de Ximenes.¹²⁷

121 Segueix "fo", ratllat.

122 Segueix "altere", ratllat.

123 Segueix "via", ratllat.

124 Segueix "Ítem, dos coxins", ratllat.

125 Segueix "via", ratllat.

126 Segueix "via", ratllat.

127 Es tracta del *Llibre de les dones* de Francesc Eiximenis, promogut per Sança Ximenes d'Arenós, comessa de Prades. Vegeu E. Izquierdo, *Edició crítica*.

Ítem, hun *Flos Sanctorum* ab altres¹²⁸ librets sotils.

Ítem, hun taulell de scachs ab hun saquet, dins lo qual era lo joch.

Ítem, huna caxa blanca, de camí, dins la qual ha¹²⁹ huns molles de coure a modo de flascos scopeta.

Ítem, huna altra caxeta blanca, dins la qual ha¹³⁰ lo molinet per acunsar les pedres, en lo qual ha¹³¹ tres moles, la huna de plom, l'altra de coure e l'altra de stany.

Ítem, hun tros de sayal, en lo qual ha¹³² sis plams.¹³³

Ítem, altre tros de sayal, lo qual tira tres canes,¹³⁴ sis palms.

Ítem, hun altre cofre gran, de fusta de àlber, groch, hobra de Barcelona, ab¹³⁵ tanca de colp e clau, dins lo qual fonch atrobat lo següent:

Primo, tres gipons del dit defunt, lo hu ab mànegues de velut, e los dos ab mànegues de saya, ab los cossos de tella.

Ítem, dos capuços, la hu negre, e l'altre a manera de morat, guarnit de bellut, usats.

|| Ítem, huna roba de mescla, feta a la lombarda, usada.

Ítem, un sayo de mescla de dit defunt, usat.

Ítem, huna cota de morat de grana guarnida de vellut, per a minyons.

Ítem, huna gonella, groga. de la dita viuda, guarnida de vellut negre.

Ítem, huna altra gonella, de grana, guarnida de vellut negre.

Ítem, huna altra gonella,¹³⁶ rosada, guarnida de vellut negre, ab unes puntetes.

Ítem, altra gonella, grisa, totes ab sos cossos de ses colors.

Ítem, hun sayet de domàs, ab ses mànegues amples.

Ítem, hun altre sayet de setí, ab les mànegues tretes.

Ítem, hun ropó de saya, sens mànegues.

Ítem, altre ropó, tenat, ab mànegues.

128 Segueix "libres de", ratllat.

129 Segueix "via", ratllat.

130 Segueix "via", ratllat.

131 Segueix "via", ratllat.

132 Segueix "via", ratllat.

133 Per "palms".

134 Segueix "e dos palms", ratllat.

135 Segueix "pan", ratllat.

136 Segueix "rosapa", ratllat.

Ítem, hun sayet de xamellot e hun mantell de Contray,¹³⁷ e huna gorra negra, la quall era del dit defunt.

Ítem, dix dita viuda tenia huna gonella de vert scur, penyora de huna aragonesa per vint-y-sinch onzes.

Ítem, hun mig cofre pintat de blanch y vert, ab roba de li molt dolent e tot trossos, dix dita viuda era de ella.

|| Ítem, huyt manilles e cinch anells e huna cadeneta ab huna pateneta de or, de dita viuda, e huna correga ab caps e platons de argent, ab lo parge morat.

Ítem, dotze canes de stopa.

Ítem, huna casa situada dins la ciutat de Barcelona.

[*Segueixen els deutes al difunt, que es treuen d'un llibre de comptes, i l'escatocol*]

137 Segueix "tot", ratllat.